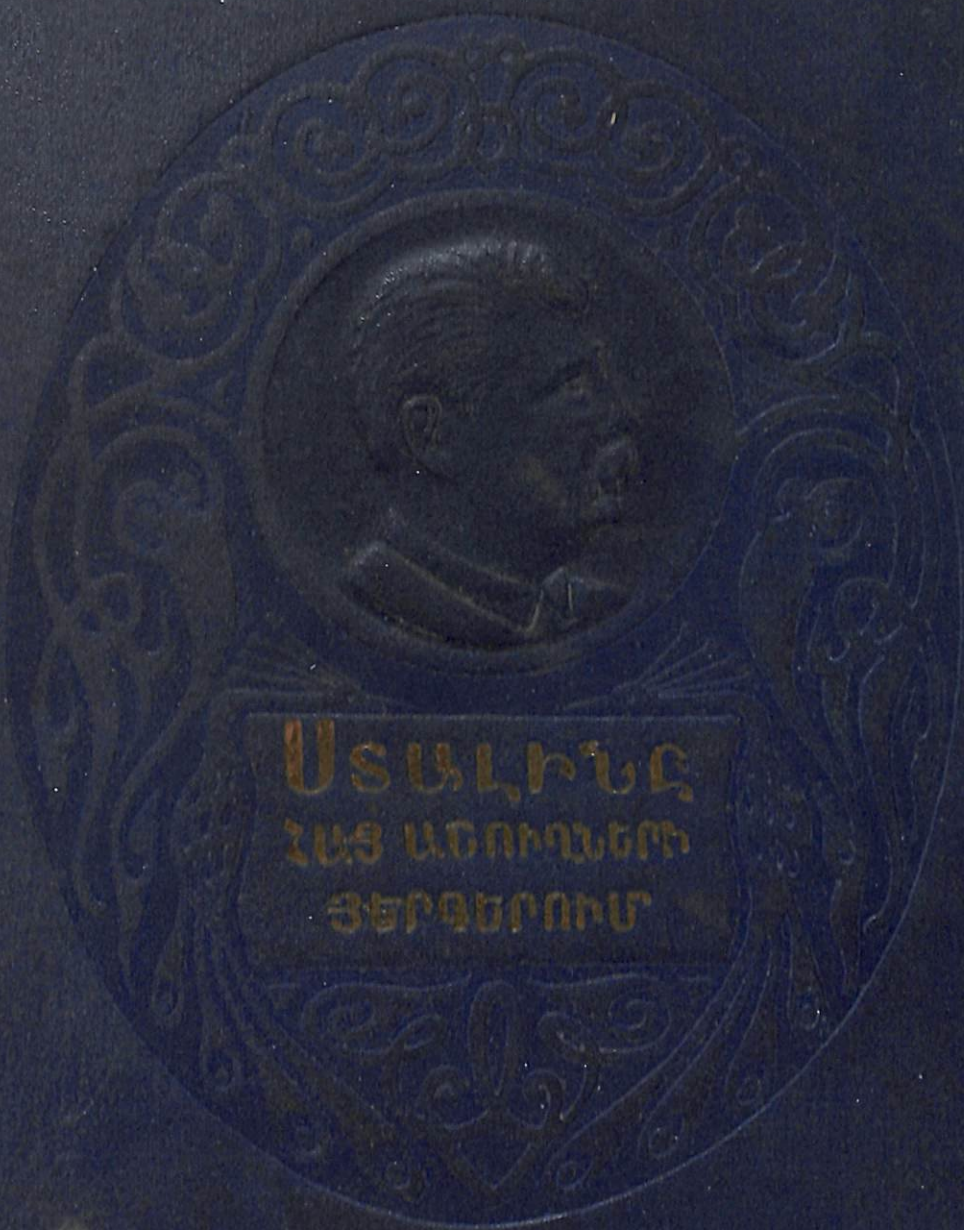

891.99

Ղ - 86

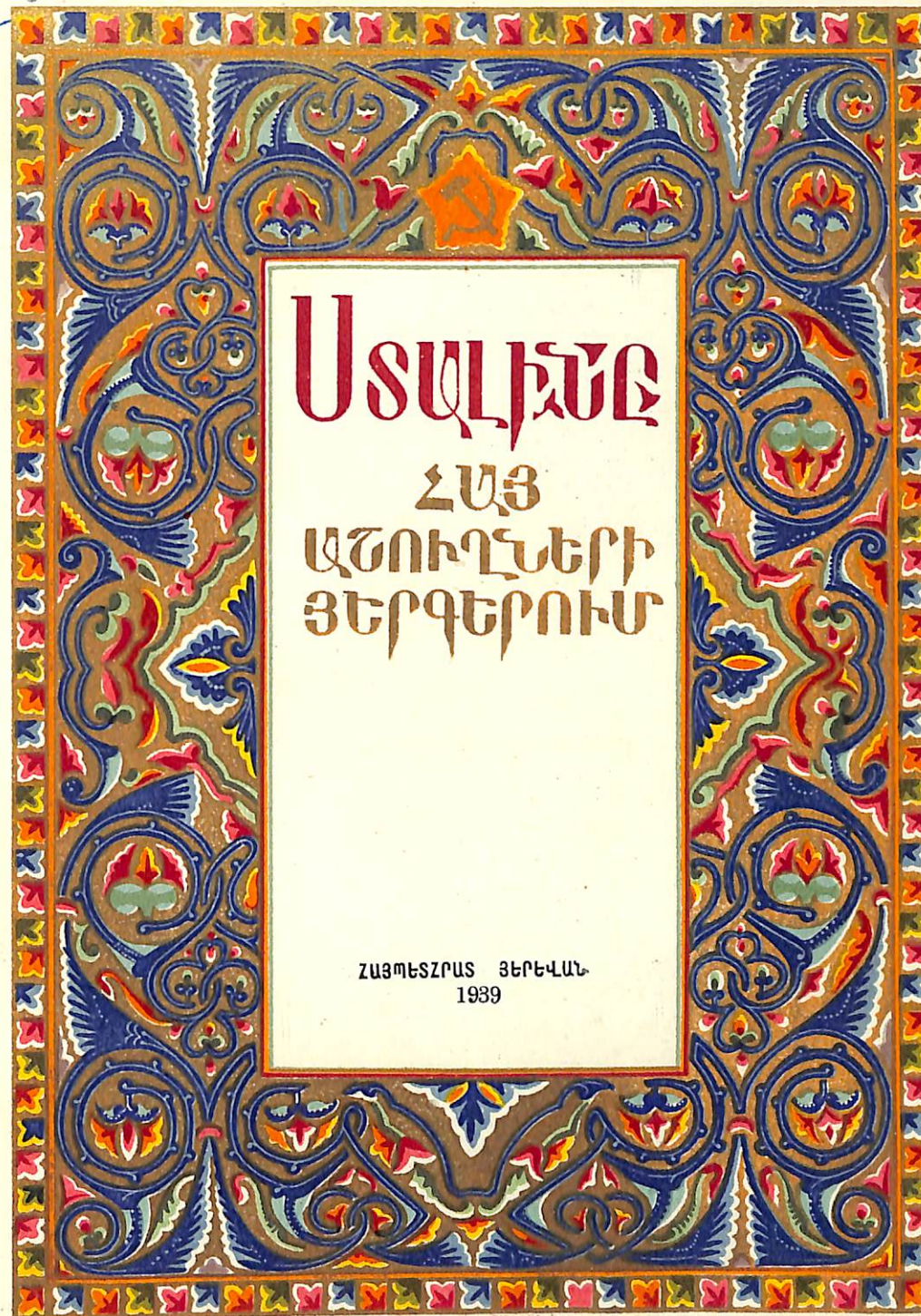
Ժողովածուն նվիրվում է ժողովուրդների իմաստուն առաջնորդ, հայ ժողովրդի Մեծ բարեկամ

ԻՌՍԻՖ ՎԻՍՍԱՐԻՈՆՈՎԻՉ
ՍՏԱԼԻՆԻՆ՝

նրա ծննդյան վաթսուամյակի
առթիվ

891.99
У-86

300
40

Յ Ե Ր Կ ՈՒ Խ Ո Ս Ք

«Ստալինը հայ աշուղներին
յերգերում» ժողովածուն կազմվել
է դեռևս 1938 թվի վարնանը: Բնակա-
նաբար ժողովածուի մեջ տեղ են գտել
միայն մինչև այդ ժամանակաշրջանին
ստեղծված աշուղական Ստալինյան յեր-
գերը: Մեր ժողովրդի հոգատար հորը
նվիրված աշուղական այս յերգերն իր
ժամանակին տպագրվել են մեր պար-
բերական մամուլում:

Հասարակությունն արդեն ծանոթ է,
ինչպես աշուղ Աշխումն է ասում՝ «Ժո-
ղովրդի սրտից բխած» աշուղական
ջերմ, գունեղ այդ յերգերին: Կազմելով
և առանձին հրատարակության հանձնե-
լով այդ յերգերը, մեր նպատակն է
յեղել լայն մասսաներին տալ ընթերցա-
նության սիրելի մի գիրք:

Կ Ա Ձ Մ Ո Ղ

ԱՇՈՒՂ ԳՐԻԳՈՐ

Հայկական ԽՍՀ
Գերագույն Խորհրդի
դեպուտատ,
եփեսոսական:

1. ԶԱՆ ՍՏԱՆԻՆ

Ուր նստում ես Մոսկվայում,
Զան Ստա՛նին, ջան Ստա՛նին,
Յերկիրն անշեղ դեկավարում,
Զան Ստա՛նին, ջան Ստա՛նին
Պողսպտի նման Ստա՛նին:

Վրաստանի բույսերն ես դու,
Մեր յերկրի լույսն ես դու,
Ժողովրդի հույսն ես դու,
Զան Ստա՛նին, ջան Ստա՛նին:
Պողսպտի կամփով Ստա՛նին:

Մեր յերկիրն ես դու գարդարում.
 Զան Ստա'լին, ջան Ստա'լին,
 Մեզ դեպ կոմունիզմն ես տանում.
 Զան Ստա'լին, ջան Ստա'լին,
 Պողպատի նման Ստա'լին:

Բարի աչքով նայում ես մեզ,
 Զան Ստա'լին, ջան Ստա'լին,
 Խաղ ու տաղով յերգում եմք քեզ.
 Զան Ստա'լին, ջան Ստա'լին
 Պողպատից ամուր Ստա'լին:

1937 թ.

ԱՇՈՒՂ ԳՐԻԳՈՐ

ԻՍԿԱԿԱՆ ՊՈՂՊՈՏ ԵՍ, ՊՈՂՊՈՏ

Լենինի հետ դու միասին
 Իսկական պողպատ ես, պողպատ.
 Մեր աշխարհի լույսը բացիր,
 Իսկական պողպա'տ ես, պողպատ:

Սովորեցիր մեծ Լենինից,
 Դարձար նրան կուռ զինակից,
 Զվախեցար բանդ-աֆսորից,
 Իսկական պողպա'տ ես, պողպատ:

Լենինի հետ մտածեցիր,
 Զար քշնամուն ջախջախեցիր,
 Ժողովրդին ազատեցիր,
 Իսկական պողպա'տ ես, պողպատ:

Ժողովրդին դու սիրեցիր՝
 Մեզ ազատ կյանք նվիրեցիր.
 Աշխարհին նոր լույս բացեցիր,
 Իսկական պողպա'տ ես, պողպատ:

Գրիգորն է ուրախ յերգում,
 Մեր յերկիրն է ծլում, ծաղկում,
 Ստալինն է առաջնորդում,
 Իսկական պողպա'տ ես, պողպատ:

1938 թ.

ԱՇՈՒՂ ԱՇԽՈՒՅԺ

ՄՍՍԼԻՆՅԱՆ ԳՍՐՈՒՆ

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի ընտրությունների ատրիվ
(Դասակ)

Ստալինյան արևներով հայ աշխարհի այս գարուն
Ժողովրդին բույր է սփռում ծաղիկներով զարդարուն.
Ազգերի հետ յեղբայրության, խաղաղության դրոշի տակ—
Ազա՛տ, ուրա՛խ կյանք են կերտում ամեն մի գյուղ, ամեն տուն:

Հայր Ստալին, մեր աշխարհը քո անունովն է յերդվում,
Հին փշերով խոցված սրտեր նոր վարդեր են կանաչում.
Քեզ վերքերի սպեղանի, ցավի դեղ են նանաչում
Ու քո մեջ է հպարտ ապրում ժողովուրդը մեր բեղուն:

Մեր աշխարհում թշվառություն ստեղծողն էլ չկա,
Բեկի, քյոյսվի ու դաշնակի ջարդ ու մտրակն էլ չկա,
Ժողովրդի հողը, ջուրը, հացը խլողն էլ չկա,
Հայաստանը միշտ քեզ հետ է, դու մեր մայիս, մեր գարուն:

Արևաշաղախ հայ լեռները այսօր զուգված ծաղկանց մեջ—
Թույն ու տոթի ժանտից փրկված բույր են սփռում մարդկանց մեջ,
Մեր այս ազատ, վերածնված ժողովրդի սրտի մեջ
Քանի գնում խորանում է մեր նոր կյանքը վառվառն:

Դրա համար ժողովուրդը աղբյուրի պես հորդառատ՝
Մարից, ձորից, կալ ու դաշտից քեզ է յերգում վեհ, հպարտ,
Հանդ, գործարան, սովխոգ, կոլխոգ քո մարդիկդ հարագատ՝
Քեզանով են ծլում, ծաղկում, շնչում, ապրում հաստատուն:

Արարատյան փարթամ դաշտը վարպես կյանքի նոր պարտեզ
Կապուտաշյա Մեվանի հետ նոր փնջեր են կապում քեզ.
Մեր Լոռին ու Զանգեզուրը այսօր բացված վարդի պես,
Քեզ են յերգում, կյանքի արև, մեր առաջնորդ, մեր գարուն:

Հայր Ստալին, քո որեհմալ այս գարնանը մեր աշխարհ
Ընտրում է իր գավակներից իշխանություն մի արդար,
Ու Գերագույն մեր հորհրդի դրոշակը դարե-դար
Քո անվան հետ պիտի փայլե մեր աշխարհում մնայուն:

Ու Գերագույն հորհուրդների ընտրությունը մեր յերկրում,
Կյանքի գարուն, մտքի արև, սրտի սեր է մեզ բերում,
Ամեն կողմից հույս ու լույսի առվակներ են դողանջում
Հորհրդային առաջնորդի մտքից, սրտից կարկաչուն:

Յերբ նայում ենք մեր գծից դուրս, դարձյալ թունոտ նեղ ու դավ
Ներոնների ժառանգներն են այնտեղ ցանում սով ու մահ,
Դարձյալ արյուն ու կոտորած, մայր ու մանկան վիշտ ու ցավ
Բուրժուական զագանների ժանիքներից որն է բուն:

Անհաղթ ուժ է ժողովուրդը ստալինյան աշխարհի,
Ալագյազը քաջ յեղբայրն է՝ Կազբեկ, Նլբուս—սարերի,
Վուգան, Դոնը և Ամուրը մեր գետերն են հայրենի,
Սիրում ենք մեր հայրենիքը վոնց Ստալինն իմաստուն:

Հայրենիքը կյանքի գարնան քո լույսերով գեղեցիկ
Շենանում է, դրախտ դառնում հազար մրգով անուշիկ,
Պայծառ լույսեր, նոր ջրանցքներ, գործ, աշխատանք յերջանիկ.
Պայծառության խինդ են բերում մեր սրտին ու մեր հոգուն:

Խորհրդային բազմալեզու հզոր ազգը սրտագին
Քեզ է յերգում, քեզ է գովում, մեր ապավեն Ստալին,
Ուր անցել եմ՝ մեկ սիրդ դարձած բերաններից ջերմագին
Մաղթանքների ձայն եմ լսել կյանքիդ համար քո փայլուն:

Յես, Աշխույժս, մի հայ աշուղ, հայ աշխարհի սրտերից
Խաղաղության սերն եմ յերգում յելնելով շատ փորձերից,
Մեր բազմանդամ ընտանիքից, ու յերջանիկ ժողովրդից
Վողջույնի ջինջ յերգ եմ ձոնում, քեզ, փրկարար, իմաստուն:

ԱՇՈՒՂ ԱՇԽՈՒՅԺ

Հ. Ս. Յ. Ր. Ս. Ս. Ա. Ի. Ն.

(Մուխամմազ)

Դու մեր կյանքի միակ արև, դու մեր պահապան Ստալին,
Մեր սրտերի ամեն ցավի բժիշկ դեղ-դարման Ստալին,
Դու լույսերի գլուխ գործոց, մտքի արև խավարի դեմ,
Մեզ մուր ամպերին կործանող փայլուն ծիածան, Ստալին:

Վիշտն ու կարիք մեռավ մեր մեջ, յերկիրը դրախտ է այսօր,
Ուր նայում ես խինդ ու ծիծաղ, յերջանկության բախտ է այսօր,
Այդ հավատը մեր սրտերում միշտ վառ ու անխախտ է այսօր,
Վորպես հարատև արեգակ, անվերջ, հավիտյան Ստալին:

Արևելից մինչ Արևմուտք, հյուսիսից-հարավ, վողջ աշխարհ
Ազատության դաշտի վերա քո արևն է կապել կամար.
Դու բնության միակ նմուշ, դու միակ փրկիչ մեզ համար,
Ազատության արշալույս, մտքերի ովկիան Ստալին:

Խորաքափանց քո մտքերը իբրև գարնան մայիս մեր մեջ.
Վառման բույրի, անուշ հովի շողով են ման գալիս մեր մեջ,
Ամեն բույն կյանք ու արև, հույս ու սեր են տալիս մեր մեջ,
Դու մեր արև, դու մեր մայիս, դու մեր գարուն, ջան Ստալին:

Այս իմ յերգը ժողովրդի ջերմ սրտերն է քո դեմ բանում,
Վորովհետև շատ եմ յեղել ամեն շրջան ու ավանում,
Աշխատավոր մարդկությունը, վորպես մեծ հայր՝ քեզ է պաշտում,
Նա իր այս նոյս, ազատ կյանքով քեզ է պարտական, Ստալին:

Ազգ ու ցեղեր, արյան ծովից այսոր կյանքի դրախտն են հասել.
Նենգ ու դավի նահնից փրկված, ծաղկած բուրաստան են հասել.
Վաղ ազգերը յեղբայրացած, խաղաղության են հասել,
Հանուն ցանած քո սերմերի, բարի սերմնացան Ստալին:

Սրտիս համար լեզու չունեմ ամեն բարիքի քվելու,
Սարեր-ձորեր հոգի առած գալիս են կյանքի գովելու,
Այսոր աշխարհն է պատրաստված իր սիրտն ու հոգին քեզ տալու,
Այնքան դու վեհ ու ազնիվ ես, մեր հայր պատվական, Ստալին:

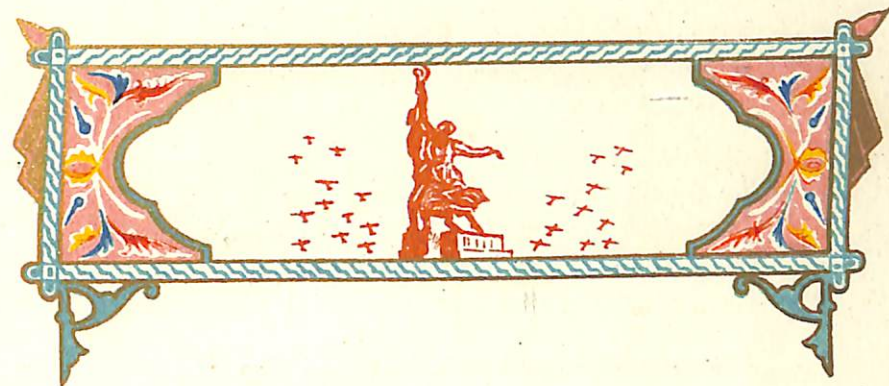
Ինչ փուլք, վոր գագան փաշիգմը չանկոել կուգե յերկաք կամֆիդ.
Կամ կատվի պես թաք է մեկնում անվեհեր ու պողպատ կամֆիդ,
Միքե՞ այդ կուլքը չի տեսնում, վոր աշխարհն է անհաղթ կամֆիդ.
Հետը կապված մեկ մարդու պես, մեկ սրտի նման, Ստալին:

Կարմրադրոշ քո բանակը, վոր մեր ծոցից ենք քեզ տվել.
Լենինյան բարձր հանճարի հոգին նրա մեջն ես դրել.
Մեր գավակներ վոգեշնչված քեզնով հերոս են դառել.
Վոր ոճից ել վատ քշնամուն հակահարված տան, Ստալին:

Աշխույժ հոգիս լսել կուգե քեք մի բուպե ձայնդ ազդու,
Վաղ աշխարհին մեկ սիրտ դարձնող հայրական հրամանդ ազդու,
Կեցցե՜ փայլուն միտքդ կերտված, անխախտ հեմարանդ ազդու,
Կեցցե կազմդ բանակիդ հետ անմահ, անվախճան Ստալին:

300
40

ԱՇԽՈՒՅԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԲԱՐԵՎՆԵՐԸ ՀԱՅՐ ՍՏԱՆԻՆԵ

Ով դու պրոլետարիատի մեծագույն հանճար,
Մեր ազգերից, ժողովուրդներից բարև քեզ,
Ծեր ու ջահել, աղջիկ, տղա անդադար,
Սիրող սրտից ջերմ բարև են մաղթում քեզ:

Մեր արտ ու բաղ նոր ջրերով վռտոգված,
Մարդկանց սրտեր պայծառ հույսերով լցված,
Սարեր, ձորեր ազատ ձեռքով զարդարված,
Խաղաղության ծաղիկներից բարև քեզ:

Մայրերը զգացված գրկում են վորդոց,
Դիմում մանկապարտեզ վարպես մի ծաղկոց,
Լեզու առած բոլոր մանուկները բոց
Ուղարկում են որոցներից բարև քեզ:

Քո լույսի շողերը ծով աստեղի հետ
Շոյում են ծաղկումքը նոր հովերի հետ,
Խաղաղության ըմբոստ հոգիների հետ
Զոհվածների շիրիմներից բարև քեզ:

Հեռավոր Սիբիրից մինչև Կովկասը մեր
Հարյուրավոր ցեղեր ու ժողովուրդներ
Քո հոգով են լցված՝ դարձած յեղբայրներ,
Մեր ազգերի սրտի խորքից բարև քեզ:

Ցրվել են ամպերը, մեռել է խավար,
Մարդիկ պարզ տեսնում են ուղիղ հանապարհ,
Լենինյան շավիղով ընթացող հանձար,
Բաղդավորված քշվառներից բարև քեզ:

Վերացավ ծածկոցը կանանց դիմներից,
Փրկվեցին լեզուները ժանդ կապանքներից,
Նրանց ձեռքի առատ անուշ բերքներից
Ու կոլխոզնիկ մեր կանանցից բարև քեզ:

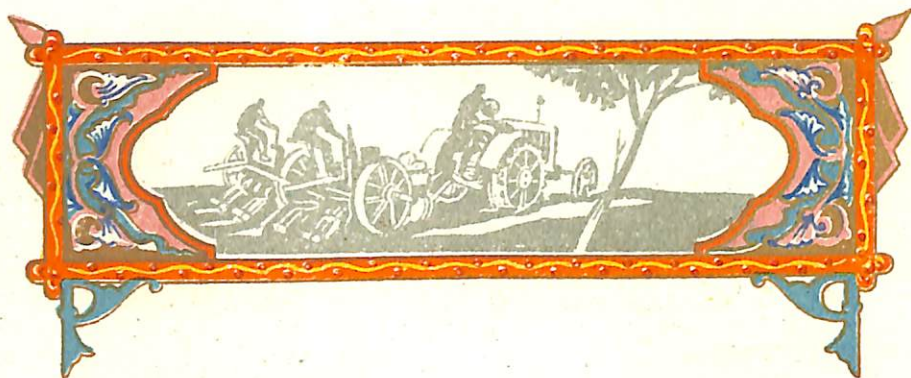
Փառք վսեմ հանձարիդ, փառք ծով մտքերիդ,
Վոր համայն աշխարհն է փափագում սերիդ,
Շնորհիվ բեկեռախույզ քաջ բազմներիդ,
Հյուսիսային բեկեռներից բարև քեզ:

Դու մեր կյանքի որ ու արև հիմնովին,
Կոմունիզմի մեծ առաջնորդ Ստալին,
Փառք քո բոլոր կազմին, փառք քո բանակին,
Նրանց հեռու ծնողներից բարև քեզ:

Ա՛խ, քե ունենայի ձեռքիս մի գրիչ,
Փառքիդ համար կըգրեյի, ո՛վ փրկիչ,
Իբրեւ մասսայի սրտի մոտ յերգիչ,
Աշխույժ սրտիս վառ յերգերից բարև քեզ:

ԱՇԽԱՏՈՒՅԺ

ՍՏԱՆԻՆԸ ԿՈՒՆՈՋ ԴԱՇՏԵՐՈՒՄ

Հե՛յ, քեզ մատաղ, ջան հոկտեմբեր,
Դու մեր պատվական հոկտեմբեր,
Ստալինի շնչով ծաղկած՝
Սիրուն բուրաստան հոկտեմբեր:

Ջան, յես մատաղ Լենին պապին,
Նրա սիրած Ստալինին,
Կոմունիզմի վառ աստղի տակ
Ծլած ծաղկած հանդ ու դաշտին:

Յես աղջիկ եմ, յես ծաղիկ եմ,
Իմ յարի մոտ մի հատիկ եմ,
Հանուն մեր հայր Ստալինի
Բոլորից ժիր կոլտոգնիկ եմ:

Կոլտոգնիկ եմ ուրախ ու ժիր.
Աշխատանքով անկախ ու ժիր
Տեղը յեկած սուր ել կառնեմ
Թշնամու դեմ անվախ ու ժիր:

Դե շատ թոիր սիրուն նամակ,
Իմ յարիս մոտ արագ-արագ,
Աշխույժ սրտես շատ բարև տար
Վորոշիովյան կարմիր բանակ:

1937 թ.

ՍՏԱՆԻՆԸ ՅԵՎ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

I

Այն հեփաթական յերագներն անուշ,
Վոր թվացել է ցնորք մարդկության,
Այստեղ կյանքի մեջ իրականացված
Մարդիկ պարզ աչքով տեսնում են նրանց:

Ով դու մեծ հանճար, կամք ժողովրդի,
Փառք և բախտը մեր մեծ աշխարհի.
Մի՞թե յերկիրը կարող է տեսնել
Քեզանից պարզ լույս հանդեպ խավարի:

Նա շատ է տեսել հզորներ դաժան
Ներուն, Լենկթեմուր, Նապոլեոններ նեղ,
Վոր արյան ծովում լույս փառքի համար
Վարվել են, վորպես կյանքի ցավ ու ցեց:

Տանջանքի ծովից դուրս բերիր կովով
Մեր ժողովրդին մի դրախտ աշխարհ,
Սուրբ խաղաղության բույրերով լցված
Շողով ու շաչով մի գարուն ծաղկած:

Մի գարուն պայծառ, վոր լիքն է կյանքի
Ամեն բարիքով ժողովրդի համար,
Վորի շողերով ծաղկեց մեր աշխարհ՝
Փայլեցին մտքեր, չփացավ խավար:

Մեր վարդ աշխարհում՝
Են վոր մանուկներ աչերը նմում
Մանկապարտեզի ճամբան են բռնում,
Մայրերը ժպտում՝ ծաղկի պես գարնան՝
Ու մանկանց գրկում, են քե՛զ են հիշում:

Են՝ վոր հավասար աղջիկ ու տղա
Խմբերով ուրախ դպրոց են գնում
Ու մտքի աչքով վողջ տիեզերքի
Խորքն են քափանցում, են քե՛զ են տեսնում:

Են՝ վոր ազգերը վոնց հարսանիքի
Փառքի և պատվի գործի յեն գնում,
Սովորո՞ւ ու կովորո՞ւ դաշտերից առատ
Բերք են հավաքում, են քե՛զ են յերգում:

Են՝ վոր փաբրիկ ու գործարանների
Շչակները գիլ շաչում, շառաչում,
Կարիքից փրկված վողջ բանվորության
Սրտերն են բնդում, են քե՛զ են կանչում:

Են՝ վոր աղջիկներ—տղաների հետ
Մեր ազատ յերկրում սեր են վայելում,
Ու յերջանկության այդ փաղցր ժամին
Քե՛զ են կյանք խնդրում, են քե՛զ են որհնում:

Մարֆս ու Ենգելսի սուրբ ազատության
 Լույս կառուցվածքի հիմքերի վրա՝
 Լենինյան տաշած գմբուխտ ֆարերով
 Դու լրացրիր մեծ շենքը անմահ:

Դու՛ք չորրորդության անմահ արևներ,
 Մարդկային ցեղի վառվռուն հույսեր,
 Խավար մտքերի բողբոջ պատուհիֆ,
 Կյանքի, պայքարի վառ արշալույսեր:

Դու հայր Ստալին, փառք ժողովրդի,
 Զկա աշխարհում վոչ մի խավար ուժ,
 Վոր կարա կտրել քեզ ժողովրդից
 Հանդեպ թշնամու պայքարում անդուլ:

Նա բուն քե արթուն քեզ հետ է կապված
 Յե՛վ սիրակորով բո հովն է շնչում.
 Անունդ պայծառ և սեր է և հույս
 Գարնան պես ծաղկած ամեն մի սրտում:

Ահա քե ինչու մեր կին, տղամարդ,
 Ազնիվ վորդու պես քեզ հետ են հաստատ,
 Մեկ սրտի նման միշտ կազմ ու պատրաստ՝
 Ինչպես հսկաներ թշնամու դիմաց:

Թող համարակվի անարգ թշնամին,
 Թող գեթ մի անգամ նա փորձի մոտ գալ,
 Մեր ժողովրդի հրից բոցավառ
 Նա կըմոխրանա չոր ծառի նման:

Մեր ժողովուրդը հեշտ չի մոռանա
 Իր աչքով տեսած աղետները հին.
 Նա թույլ չի տա իր հայրենիքը ծաղկած
 Դանդելու մտնի լկտի թշնամին:

Ինչպես մերկ ձեռքը չի կարող ծալել
 Պողպատից ձուլած անխորտակ սրին,
 Այնպես էլ գազան բուրժույրը յերբեք
 Զի կարող թե՛քի մեր ժողովրդին:

1938 թ.

ԱՇՈՒՂ ԱՇԽՈՒՅԺ

Ս Տ Ս. Լ. Ի. Ն

Սագ ու փյամանով գովեմ քեզ,
Դու մեր սիրելի Ստալին,
Նոր լույս, նոր արև բերիր մեզ,
Վառ, անհանգչելի—Ստալին:

Աշխատող մարդկության հոգի,
Շատ շատերին հանիր վտոփի,
Ամեն հետամնաց ազգի,
Հույսն ես ցանկալի—Ստալին:

Ոգնական քշվառ նեղելոց,
Գթոտ հայր բանվոր—գյուղացոց,
Դու բերեցիր լույս ու դպրոց,
Անվամբ գովելի—Ստալին:

Արածներդ վո՞րբ գովեմ,
Հագարներ են, վեհ ու վսեմ,
Ստեղծած յերկրիդ ինչ ասեմ,
Դրախտ ծաղկալի—Ստալին:

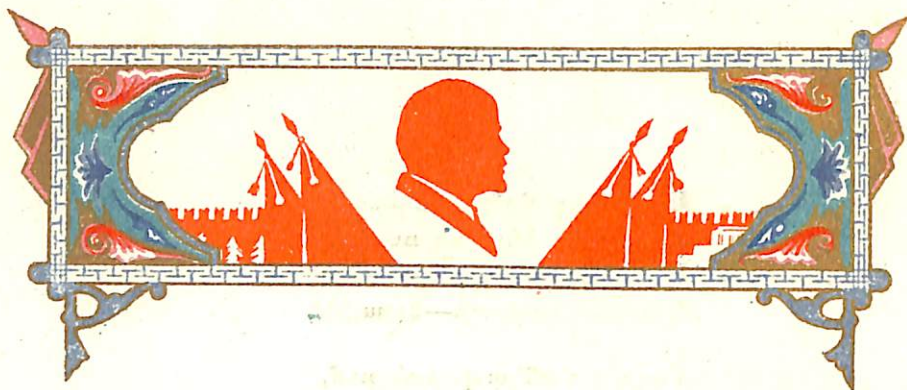
Բալեֆդ մանկապարտեզում,
Բազում դպրոց ու տեխնիկում,
Ին հույսով են ապրում, շնչում,
Յերջանկության հայր—Ստալին:

Հագեցնող աղբյուր շատերի,
Դթառատ հայր միլիոնների,
Բազմանդամ բնտանիքների
Հույսն ես բարի Մեծ Ստալին:

Կեցցե խորհուրդներ փառապանծ,
Կեցցե բանակդ գերազանց,
Կեցցես հույսը կարոտ մարդկանց,
Իմաստության ծով Ստալին:

Յես, Աշխույժս, միշտ լիահույս,
Քեզնով տեսա աշխարհի լույս.
Դու մի փարոս ես իմ հոգույս,
Մեծ հայր, հուսալի՜ Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՄ

ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ՍՏԱԼԻՆԸ

I

Մեծ Լենինը այս որերը գուշակեց,
Մարդկությանը լավ ծրագիր մշակեց.
Շատ տանջանք ու դառնություններ մաշակեց,
Լույս ծրագիր մեզի թողեց ու գնաց,
Իրան հավերժ անմահ անունը մնաց:

Բազում ազգեր մեկ տեղ բերեց, միացրեց,
Քեն ու վոլսը նրանց սրտից վերացրեց,
Հնշված մարդկանց ազատեց ու լիացրեց,
Բարի, անմահ անուն թողեց ու գնաց,
Մեր սրտերում սեր ու հարգանքը մնաց:

Ահա մեր հայր Ստալինը ժրաջան,
Զար բշտամյաց ջնջեց արեց ցիր ու ցան,
Մեր յերկիրը շինեց ծաղկած բուրաստան,
Կեցցե՛ Ստալինը իր ընկերներով,
Կեցցե՛ սավետը իր ժողովրդով:

ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՄ

ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ՍՏԱԼԻՆԸ

II

Քսան տարիդ ցանկամ դառնա քսան դար,
Ամենայն տեղ մարդիկ ապրեն հավասար,
Խարդախ, դաժան իժեր կորչեն շարվեշար,
Քո անունդ անմահ մնա, ո՛վ Լենին,
Կեցցես, ապրես դու անվեհե՛ր Ստալին:

Համայն աշխարհ գաղափարիդ միանար,
Շահագործողն ես աշխարհից վերանար,
Թող մեր առաջնորդը տեսներ հիանար,
Անունդ անմոռաց մընա, ո՛վ Լենին,
Յերկար ապրես, մեր անմահ՛ն Ստալին:

Դուք վերացրիք վողջ գրկանք ու տառապանք,
Դուք տվիք աղքատին հաց ու սփոփանք,
Ստեղծեցիք ուրախ և ունեվոր կյանք.
Անմահ մնաս շիրիմիդ մեջը, ո՛վ Լենին,
Հազար տարի ապրես, մեր հա՛յր Ստալին:

Ս Տ Ա Ն Ի Ն

Լեզվից թույլ եմ, վոր քեզ համար ճառ ասեմ,
Գրչից գուլ եմ անձիդ համար յերգ հյուսեմ,
Բարձր անձդ կուգեմ շքեղ նկարեմ,
Յեւ քեզ պատկան լրիվ պարտքս կատարեմ:
Մեծ Լենինին վսեմ հանճար եմ տեսել,
Նրա հետ միշտ հսկա անունդ եմ լսել.
Դու մեզ համար ծնվել ես հայր հարազատ,
Ձեր ջանքով ե՛ ող եմք շնչում նուրբ, ազատ:
Դու մեզ համար մի քանկագին եյակ ես,
Լույսեր սփռող մեր գլխին պարզ պսակ ես,
Վա՛յ քշմամուն, վոր մեզանից չի յերկնչում,
Ժողովրդին ստրուկ տեսնել ե տենչում:
Շերամս ել քո տեսիլդ տենչով ծերացա,
Ամեն վայրկյան հանճարովդ հիացա,
Ձերմ փափագս ե քեզի տեսնել մոտիկից...
Հանճար, կեցցես համայն յերկրին կարեկից:

Ա.Ռ.Ա.ԶՆՈՐԴ

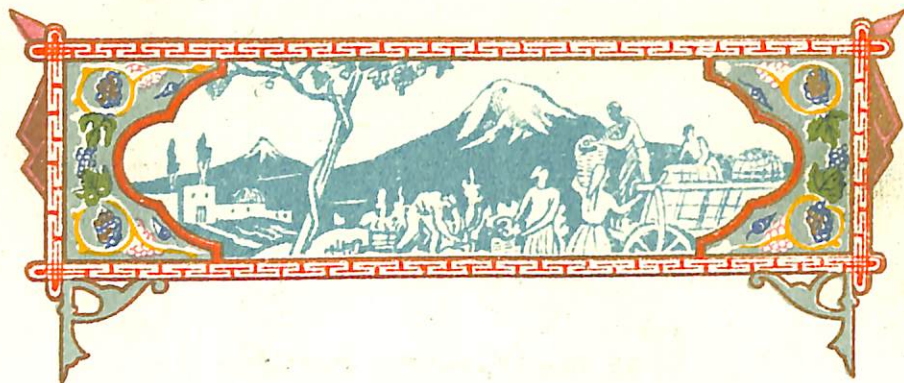
Մեծ Ստալին, ջանքիդ մեռնեմ
Դու մարդասեր կյանքիդ մեռնեմ,
Ամեն աշխարհ սեր ես սփռում,
Ժայռից ամուր կամքիդ մեռնեմ:

Աշխարհ յեկար ինչպես լույս որ,
Յեղար միշտ մեզ պաշտպան հզոր,
Բեզմով եմք մեմք կյանքը սիրում,
Թե գյուղացի և քե բանվոր:

Հանճար ես դու արեգական,
Արևի պես անմահական.
Մեր աշխարհին կյանք ես տալիս,
Լուսավորում մեր ապագան:

Շերամս քեզ եմ մանաչել,
Եշխիդ համար խաղ եմ կանչել.
Թեպետ չորցել եյի վաղուց,
Բեզմով նորից եմ կանաչել:

ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՄ

ՀԵՅ ՍՏԱՒԻՆ, ՎԵ՛Հ ՍՏԱՒԻՆ

Սրբվից մեծ լույս ես տալիս,
 Ժողովրդին հույս ես տալիս,
 Հե՛յ ստալին, վե՛հ ստալին,
 Բեզ ձոն հազար, ջան Ստալին,
 Զանքս քեզ դուրքան Ստալին:

Բաղ ու բաղչին բույս ես տալիս,
 Մեզ միշտ խրախույս ես տալիս,
 Հե՛յ Ստալին, վե՛հ Ստալին,
 Բեզ ձոն հազար, ջան Ստալին,
 Զանքս քեզ դուրքան Ստալին:

Վասկե գահից խույս ես տալիս,
 Քո գործով խրատ ես տալիս,
 Հե՛յ Ստալին, վե՛հ Ստալին,
 Բեզ ձոն հազար, ջան Ստալին,
 Զանքս քեզ դուրքան Ստալին:

Անձայր հզոր հանճարովի
 Թշնամուց կորույս ես տալիս.
 Հե՛յ Ստալին, վե՛հ Ստալին,
 Բեզ ձոն հազար ջան Ստալին,
 Զանքս քեզ դուրքան, Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՍ

Ա.Ռ.Ա.Զ ԽԱՎԱՐ ԵՐ...

Առաջ խավար եր մեր շուրջը,
Մինչ յեկավ մանգաղն ու մուրճը,
Դու յես մեր բախտի կամուրջը,
Ա՛յ Ստալին, ջան Ստալին:

Բարձր գործեր ես կատարում,
Բանվոր դասակարգին պահում,
Թայրդ չկա վռդջ աշխարհում,
Դու մեր աննման Ստալին:

Դու մեր յերկրի ամուր հիմքն ես,
Դու մեր հույսն ու հավատն ես,
Մեր սիրելի հարազատն ես,
Մեզ մեծ հոր նման Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՍ

ՍՏԱՆԻՆԻ ՊԱՏԿԵՐԻ ԱՌՁԵՎ

Վարժր պողպատ ամրոց ես,
Կյանքի շքեղ դպրոց ես,
Անշեջ ջահ ես բյուրեղից,
Հուր արել ես աշխարհին:

Ովկյան ես խոր անհատակ,
Գանձեր շատ կան խորքիդ տակ,
Վոչ մի աշխարհ չի ծագում
Քեզ պես պայծառ արեգակ:

Ստալին, հայր հարազատ,
Կյանք տվիր մեզ հաբք, ազատ,
Շերամս ել շուխ պատկերեղ
Վառնեմ հրմվանք ու լազաք:

ԱՇՈՒՂ ԱՅԱ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՆ ԱՍՏԼԻՆ

(Դասակ)

Մութ աշխարհից հանեց լույսը,
Այս լույսը հանողին մատաղ,
Նա յեր տվեց խրատույսը,
Յես այդ խրատույսին մատաղ:

Խրատույսը մեծ Կարլ Մարքսին,
Վոր ենգեղսի հետ միասին,
Են առաջին մեծ խոսքն ասին,
Վորի կատարողին մատաղ:

Կատարեց խոսքի անգիներ,
Բռնեց նորը, բողեց հինը,
Հսկեց, հորինեց Լենինը,
Ծրագիր բողնողին մատաղ:

Ծրագիրը փոխեց գործի,
Դիմեց հագար տեսակ փորձի,
Հիմա յեկ կյանքը տխուր չի,
Եդ կյանքն ստեղծողին մատաղ:

Կյանք ստեղծեց Ստալինը,
Գործերից ասեմ վո՞ր մինը,
Շինեց նորը, բանդեց հինը,
Բանդող ու շինողին մատաղ:

Դեն բցեցին բռնակալին,
Ջախջախեցին են վատ չարին,
Անհաղթ, հզոր, մեծ Ստալին,
Բեզ աչքով տեսնողին մատաղ:

Հիմքը ամուր ու հիմնական,
Փառավոր գործեր գովական,
Բաջ ընկերներն էլ յուր նման,
Թիկունքը պահողին մատաղ:

Ով յերախտիքը մոռանա,
Ջուխտ աչքերովը բռնանա,
Ձեզ սիրացողը գորանա,
Արտանց աշխատողին մատաղ:

Թող Սավետը մընա հաստատ,
Մեր Ստալինը հարագատ,
Իր ընկերներով շատ ու շատ
Յերկիրը պահողին մատաղ:

Թշվառ մարդիկ ուրախացան,
Հաց ու ոգնուքյուն ստացան,
Ապրեցին, անին, գորացան,
Եղ որը բերողին մատաղ:

Ես ի՛նչ ուրախ ժամանակ ե,
Զար խոսողի ճայնը փակ ե,
Յերգիչ Աթա դու նվագե,
Աշխուժով լսողին մատաղ:

ԱՇՈՒՂ ԱԲԱ

ԴՈՒ ՄԵՐ ՅԵՐԿԻ ԼՈՒՅՍ ՍՏԱԼԻՆ

Արեվի պես փայլ ես տալիս, դու մեր յերկրին, Ստալին,
Հաղթանակը քո ձեռքիդ ե, միտքդ ու գեղեցիկ սուր, Ստալին.
Թշնամիք ինչ ել արին, դու միշտ արթուն մնացիր,
Հակառակորդի բաղձանքն անցավ իգուր, Ստալին:

Միշտ հավատարիմ եմ քեզ, հայր, աշակերտներդ,
Ժողովուրդը սիրում ե քեզ, պաշտպանում արդար կարգերդ.
Թշնամիք սարսափում եմ տեսնելով քո ուժերդ,
Հին աշխարհը փոխելու դու լույս, ուղեցույց Ստալին:

Աշուղ Աթան կասե—հողմ ու քամին յերկաթին ի՞նչ կանի,
Գիշեր, ցերեկ կուզի փչի, նա ամուր ժայռին ի՞նչ կանի,
Փաշխտը փայտ ե, մենք պողպատ, փայտը պողպատին ի՞նչ կանի,
Ամենայն կողմերով հզոր, դու լիակատար Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ԱՅԼ

ՈՒՆԵՆՔ ՄԵՆՔ

Փայտե՛ք Զանգեզուրից մուսափաք, դաշնակ,
Մասկովից ստացած նամակ ունեն՛ք մենք.
Մեր սար ու ձորերը կփայլին շուտով,
Ստալինի դրկած նրազ ունեն՛ք մենք:

Ստալինը մին ա շափաղը հագար,
Յերկիրը դարձրուց բեռնա լավագար,
Քշեց քամըզացրեց հայդուկ, ջանքեզար,
Լավ իմացե՛ք, կարմիր բանակ ունեն՛ք մենք:

Քաջ Վորոշիովն ա իրա էյումագը,
Շատ ա քաջութենը, խելի ամագը,
Կեցցեն մարշալները, կարմիր բանակը,
Իմացե՛ք վոր խաղաղ մի կյանք ունեն՛ք մենք:

Բացվիր, պայծառացիր, ով աշուղ Աթա,
Այսուհետ գլխովդ ել չի գալ խաբա,
Ինչքան կուզե՛ք փչե ցուրտ դիշամաքը,
Ստալինի նման արե՛վ ունեն՛ք մենք:

Վ Ե Ր Դ Ի

ՎՈՂՋՈՒՅՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ

Սովետական լույսով ցոլած,
Յերջանիկ հայ ժողովրդից —
Հայաստանի հողից, ջրից,
Դարից-դաշտից, սարից-ձորից,
Ղեկավարին մեր մշտաբթուն
Բյուր սրտերից վողջո՛ւյն, վողջո՛ւյն:

Յեղբայրական Հայաստանի,
Ե՛ն բազմազգի ժողովրդից —
Հայից, քրդից և ասորուց,
Ադրբեջան, հույն, հրյայից
Առաջնորդին մեր աննկուն,
Վառ, սրտալի վողջո՛ւյն, վողջո՛ւյն:

Գործարաններից շարվեշար,
Կոլտոգներից շեն ու վարար.
Շինարարությունից անթիվ.
Դպրոցներից հագա՛ր, հագա՛ր.
Հիդրոկայաններից հնչյուն,
Առաջնորդին՝ վողջո՛ւյն, վողջո՛ւյն:

Ագատ, անկախ Հայաստանի,
Ե՛ն կապտաշյա սեգ Սեվանից,
Արաֆս, Ագատ, Այսուրյանից,
Արփա, Վեդի, Արխաշանից.
Յեվ Հրազդանից շառաչյուն,
Մեծ կերտողին՝ վողջո՛ւյն, վողջո՛ւյն:

Վեհ ու հպարտ սեգ սարերից.—
Արա, Ամբերդ, Ալագյազից,
Բյոքուզ, Հադիս, Բոզ-բուռունից,
Գեղամ, Սալ-թափա լեռներից,
Յեվ վեհ Մասսից են մշտաձյուն,
Ղեկավարին՝ վողջո՛ւյն, վողջո՛ւյն:

Հայաստանի ազգերն ուրախ,
Անհուն սիրով կփափագին,
Կյանք և արեվ Ստալինին,
Մարդկության եղ մեծ գավակին.
Նա, վոր դարձրեց կյանքը խնդուն,
Նրան՝ հագա՛ր, հագա՛ր վողջույն:

Վ Ե Ր Դ Ի

ՍՏԱԼԻՆԻ ԱՍԵՇՈՐ

(Դասակ)

Ստալինի ասածը
Աշխարհով մեկ չավ եմ ասում,
Խելո՛ք, բանիմաց, ընտիր,
Քաջ բարեհամբավ եմ ասում:

Քաջ բարեհամբավ ու ժիր,
Գործով արժան ու ընտիր,
Բարի, արդար վեր ու դիր,
Ամեն կողմով լավ եմ ասում:

Ամեն կողմով լավն իրա
Տարածվեց յերկրի վրա.
Ղեկավար գործը նրա
Մի անկործան նավ եմ ասում:

Անկործան, գործովը մեծ,
Միտքը պարզ, սիրտը անկեղծ,
Մեզ յերջանիկ կյանք բերեց,
Ամեն ինչով բավ եմ ասում:

Ամեն ինչով լիացավ,
Ժողովուրդն անհոգ, անցավ,
Են հինը գնաց, անցավ,
Անցածին պարսավ եմ ասում:

Անեծք ու պարսավ վատին,
Յուր գործով համեմատին,
Իսկ մեր կյանքի մեծ վարպետին,
Գովեստս հարկավ եմ ասում:

Հարկավ գովեստի արժան,
Անհամեմատ, անմեան.
Թե գովեմ հազար բերան,
Դիտցե՛ք, դեռ սակավ եմ ասում:

Սակավապետ, իմաստուն,
Հանճարեղ, միտքը արթուն.
Հույժ համբավը մեծ մարդու
Հյուսիսից հարավ եմ ասում:

Հյուսիսից հարավ նրա
Տարածվեց բարի լուրը.
Աշուղ վերդին ել իրա
Տեսության ծարավ եմ ասում:

ԱՇՈՒՂ ՎԵՐԴԻ

ՄՏՍԱԼԻՆԻ ԿՈՒՎՐ

1

Լենինն ու Ստալինը, յերբ վոր ժանդ ցարին
Ու նրա հաջորդ Կերենսկուն ջարդին,
Յերբ դրին իրենց կարգ ու կանոնը,
Ել հարուստների չտարավ փունը...

Քանի վոր հաղթող բանվոր գյուղացին՝
Ամբողջ յերկիրը առան տիրեցին,
Յերկրի չորս կողմից՝ ել գրաֆ, կնյագ,
Կուլակ, գեներալ, քուչար ու բագագ,
Ել սարգյար, ժանդարմ, ել կավաճատեր,
Ել յեպիսկոպոս, մոլլա ու տերտեր,
Մենշևիկ, դաշնակ, մուսափաթ, կադետ,
Խան, մելիք ու բեգ, քյոյսվա, խմբապետ,
Խուլասա ինչքան շուն ու գել կային,

Ջանները բռնեց ահեղ սարսափը,
Ել ինչ ունեյին, քեքեվը առին,
Ծանրը բողին, քափին ու վառին,
Հայ հարայ իրենց գցեցին սահման,
Փախան ու անցան դեպ արտասահման:

2

Իսկ ուրիշ յերկրի թագավորները՝
Կուլակ, բուրժուա փողատերերը,
Յերբ վոր եդ բանը տեսան, սարսեցին,
«Ձեր տունը ֆանդվի»,— իրար ասացին.
«Թե եդպես գընա, աշխարհը բոլոր,—
Լենինն ու Ստալինը կտիրեն մի որ...
Յեկե՛ք ֆանի դեռ ուշ չե, միանանք,
Փախնող ռուսների ուժն ել մերի հետ,
Մի բույլ կողմ գտնենք, մտնենք վրա տանք,
Ջնջենք սովետը ու անենք անհետ...
Յերբ եդ կատարենք ու նրանց տանք վերջ,
Յերկիրն ել հալալ կկիսենք մեր մեջ»...

3

Ու եդպես նրանք յերբ վորոշեցին,
Զորք ու զորապետ առաջ ֆաշեցին,—
Անգլիան եկավ իրա դռնունով,
Ամերիկան եկավ իրա դռնունով,
Գերմանիան եկավ իրա դռնունով,
Ֆրանսիան եկավ իրա դռնունով,

Իտալիան եկավ իրա դռնունով,
Բելջիկան եկավ իրա դռնունով,
Հունաստանն եկավ իրա դռնունով,
Ռումանիան եկավ իրա դռնունով,
Հոլանդիան եկավ իրա դռնունով,
Յերբ գորք ու դռնուն հավաքին, բերին,
Կանչեցին ըռուս գեներալներին,—
Եկավ Վրանգելն իրա մարդկանցով,
Եկավ Դենիկինն իրա մարդկանցով,
Եկավ Յուդենիչն իրա մարդկանցով,
Եկավ Ժանտ Մախնոն իրա մարդկանցով.
Բուրժուներ տրին իրենց մալ-խագնան,
Իսկ մնացածը տրին իրենց ջան...

4

Ու եդպես զարբով, միացած ուժով,
Յելան փրփրոտած ֆանց կատաղի ծով,
Գնացին Լենին-Ստալինի վրա,
Վոր յերկիրն առնեն, անեն ավերակ,
Վոր նորամանուկ Սովետը խեղդեն,
Բոլշևիկներին հաղթեն ու ջարդեն...

5

Խաբարը գնաց Լենին-Ստալինին.—
Թե՛ ահա յեկան զորքով ահագին,
Ինչքան աշխարհում վոր կան թագավոր,
Բուրժուների հետ միացած զորքով,

Գեներալներն ել ձեգանից փախած,
Ամբողջը յեկան իրար միացած,
Ու կազմած դաժան մի բանակ լպիրշ,
Քշեցին յեկան ձեգ վրա կռիվ...

6

Եդ վոր իմացավ,
Լենինը դարձավ՝
Ասեց,—Ստալին, Կենտկոմը թե յես,
Եդ գործը ամբողջ հանձնում եմք քեզ,
Առ բանակդ ֆաջ,
Սլացիր առաջ.
Ամբողջ աշխարհի կեղեքողները
Խմբված են յեկել Սավետի վրա,
Բայց և եդ մասին դու դարդ մի արա.
Ինչքան զրկված կան աշխարհի վրա,
Մեր ազատության առել են համը,
Դառել են անկեղծ մեր բարեկամը,
Սրանք ավելի շուտ կուգեն մեռնել,
Քան մեկ ել նախկին սև որին դառնալ...
Դու բանակդ առ ու գնա սահման,
Նամարդ քշնամուն առաջ հանդիման.
Իսկ յես կոչ կանեմ քոդ գան ոգնության,
Սավետ աշխարհում վորքան ֆաջեր կան...
Թող գան դռները դեմ տան բռնության,
Կամեն է աշխարհում վնոռում ամեն բան,
Թող գան բանվորները թիվ հազար ու բյուր,
Թող գան գյուղացիք անհող ու անջուր,
Թող գան ծառաներ՝ ստրուկ, հալածված,
Թող գան փեշաֆյար, խեղճ, սնանկացած:

Թող գան բատրակներ նվաստ ու լված,
Լուռ, իրավագուրկ, ցավի տակ կբված.
Թող գան, ով գահի, կրոնի ձեռքից
Զրկվել է պատվից, մարդկային դեմքից.
Ով գործարանում ու կովում ջարդված,
Հաշմ ու անտերունջ փողոց եր նետված...
Թող գան ով կարա ձեռքին զենք բռնել,
Թող գան ով կարա հաղթել—կամ մեռնել...

Ստալինը ֆաջ ու պայծառ
Եդ վոր լսեց, ասեց—«շատ լավ»
Ու կանգնեց նա՝ չինարի ծառ,
Կարծես շարժվեց տեղից մի սար.
Առավ կապեց վառ ու ընտիր
Անհաղթ զենքը ու զրահը իր.
Թռավ նստեց իր ձին ինգլիզ,
Բոյը սուջա, ջեյրանավիզ,
Աստեց, կանչեց ահեղաձայն,—
«Եյ, գորավար իմ ընկերներ.
Գնանք կովի որսասական
Ժողովրդի վաղվան համար,
Ժողովրդի պատվի համար,
Խորհրդային կարգի համար,
Ազատ ու լույս կյանքի համար,
Գնանք ջարդ տանք բուրժույներին,
Ժողովրդի դահիճներին:
Զորք-գորավար յեկան զգաստ
Ստալինի կոչին պատրաստ.

Առաջ յեկավ Վորոշիով
 Իր ֆաջարի կարմիր գնդով:
 Առաջ յեկավ Բուդյոնին ժիր,
 Հեծելագոր ուժով ընտիր:
 Առաջ յեկավ Կիրովն արի,
 Վաշտերովը գոռ, ֆաջարի:
 Առաջ յեկավ վեհ Ձերժինսկին,
 Բոլշեվիկյան մարտիկը հին:
 Առաջ յեկավ սեգ Ֆրունզեն,
 Սրահայաց ինչպես բագեն:
 Առաջ յեկավ ֆաջ Զապայեվ,
 Հուր ու հզոր կայծակնաբեկ:
 Առաջ յեկավ Սերգոն արի,
 Բանց փահլեվան մի վիթխարի:
 Առաջ յեկավ վառ Միկոյան,
 Կտրին, գվարք ու ժրաջան:
 Առաջ յեկավ Շչորսը գյանջ,
 Հպարտ, անահ պարթևալանջ...
 Զորք-գորավար շարֆով, շարֆով,
 Յեկան, յեկան անթիվ շարֆով
 Ու շարվեցին հուժկու, ահեղ,
 Ստալինը ձայնով գորեղ,
 Կանչեց,—դեհ ֆաջ իմ ընկերներ,
 Գնանք կովի մեկն վնոական
 Խորհրդային կարգի համար,
 Ժողովրդի կյանքի համար:

Յարիցին ֆաղափի ֆովը,
 Դուշմանը իր վողջ ուժովը,
 Յեկել նստել է իր համար,
 Հսկա բանակով անհամար:
 Նրանք անահ վորոշած են,
 Վոր եղ տեղով մամբա բացեն,
 Առաջանան մինչև Մոսկով,
 Խփեն անցնեն: Ու մի խոսքով,
 Այնուհետև հեշտ է բանը,
 Տիրել վողջ Ռուսաստանը...

Ստալինը բանակովն իր
 Յեկավ հասավ գոռ Յարիցին:
 Հասավ քշմամու դեմն առավ,
 Դիրքեր բռնեց շարվեշարան...
 Մի կողմից՝ արար աշխարհ,
 Ինչքան ունեն գորք, գորավար,
 Իսկ մյուսից՝ բանակը Կարմիր
 Զինվորներով ֆաջ ու ընտիր:
 Մի կողմից՝ հագնված ու կուշտ,
 Ունեն ընտիր գեներ ու փամփուշտ.
 Մյուսից՝ ֆաղցած բանվոր տղերք,
 Հին գեներով, կամֆով անթեք:

Ստալինը հզոր ու փառ,
 Սովետական զորքի առաջ,
 Մի բարձր տեղ ելավ կանգնեց,
 Դարձավ զորքին եսպես խոսեց.—
 «Իմ սիրելի զորավարներ,
 Կարմիր բանակ ու ժողովուրդ.
 Մենք մեր բանվոր դասակարգով
 Կործանեցինք ցարին անգութ:
 Հարուստներին ցրիվ տվինք
 Ու կազմեցինք ազատ խորհուրդ,
 Հողը տվինք հողագործին,
 Գործարանը՝ բանվորներին,
 Իսկ մեր յերկրի տերը արքուն՝
 Խորհրդային իշխանություն,
 Ու մեր յերկրի նամբին վառ լույս,
 Մեծ Լենինը փառ, իմաստուն:
 Բայց ջարդ կերած կալվածատեր
 Ու հագար մի կեղեքողներ,
 Միացել են մեզ հետ դուշման
 Յեղերի հետ բուրժուական,
 Ու կովի յեն յեկել մեր դեմ,
 Կազմելով մեծ բանակ ու զունդ...
 Յեկել են վոր հողը նորից
 Հափշտակեն ժողովրդից,
 Յեկել են վոր կյանքը նորից
 Հափշտակեն բանվորներից

Ու բաժանեն մեր յերկիրը
 Ժողովրդի դահիններին:
 Դուք ել գիտեք, լավ ե մեռնել,
 Քան նախկին ժանդ կյանքին դառնալ:
 Յեկել կովի տոկուն սրտով,
 Անվախ ու փառ միշտ փոխվելով...
 Շուտով կգա մեզ ոգնություն
 Ժողովուրդը սովետական:
 Կեցցե, կեցցե—վորոտաձայն
 Դուք զորքը խորհրդային.
 Կեցցես դու մեր փառ Ստալին.
 Մենք քեզ հետ ենք՝ փայլը փայլին...

Ու քշնամու զորքը մյուս ուր,
 Շարժվեց առաջ, դեպի գրոհ,
 Իրա ուժի վրա վստահ,
 Անբարտապան, բիրտ ու անահ,
 Լայն նակատով, ձեռք աղեղ,
 Քանց իժերի մի ժանտ հեղեղ:
 Ստալինը վոր եղ տեսավ,
 Թուով հրեղեն ձին հեծավ.
 Հեծավ, խրովստ, նակատը բաց,
 Մըղեց կարմիր զորքին առաջ
 Ու չորս կողմից փանց ամպ ու գամ,
 Առաջացան ջերգով նիզամ.

Հասան իրար գոռ ու կոչով,
 Դանց փրփրած կատաղի ծով.
 Դանց բոցավառ մի հրաբուխ,
 Ժայթքեց բոցը, բարձրացավ ծովս,
 Հրացանները քնդացին,
 Թնդանոթները գոռացին,
 Գնդացիներ կարկուտի հեղ,
 Թափին գնդակ, բոց ու հեղեղ,
 Սավառնակը քռավ ամպեր,
 Թափեց խոշոր ծանր բուբներ,
 Իսկ տանկերը դաժան, հսկա,
 Կրակ տալով եկան վրա.
 Ու անհամար զրահապատ,
 Դղրդյունով հասան մականտ.
 Հետևակները կռացած,
 Առաջ են վազում շարք կազմած.
 Հեծելագործ մեր անվախ,
 Հնձում է սրով աջ ու ձախ...
 Կովոդների հայ հայոցը,
 Վախկոտների վայ վայոցը,
 Մեռնողների խոխոցը,
 Վիրավորաց լացն ու կոծը,
 Հարձակվողաց մորնչոցը,
 Փախնողների ճիչն ու կոչը,
 Բռնել է վողջ սար ու ձորեր,
 Յերկրից մինչև յերկինքը վեր:
 Ու արյունը փանց վարար գետ,
 Մեռած մարդկանց, ջար ու ջանդակ,
 Դշում տանում է իրար հետ,
 Լցնում ձորեր, փոս ու խանդակ...

11

Մի կողմից՝ վողջ արար աշխարհ,
 Ինչքան ունեն գործ գորավոր.
 Իսկ մյուսից՝ Բանակը Կարմիր,
 Ժողովրդի վարդիփն ընտիր:
 Մի կողմից՝ հագնված ու կուշտ,
 Ունին ընտիր զենք ու զրահ,
 Իսկ մյուս կողմից՝ մերկ ու փաղցած,
 Զենքերով հին ու զանազան...
 Մի կողմից՝ նեղ հա՛յ են տալիս,
 Զորքին բոթում սվինամարտ,
 Իսկ մյուս կողմից՝ ինքն է գալիս
 Ստալինյան զորքը անպարտ:

12

.
 Կռիվը նոր էր տափացել,
 Ժողովրդի ծայրը բացվավ.
 Մեծ Լենինի արդար կոչով,
 Ոգնությունը յեկավ հասավ...

13

Հա՛յ, հա՛յ, եկան վեհ բանվորներ,
 Եկան հասան հազար-հազար,
 Հա՛յ, հա՛յ, եկան գյուղացիներ,
 Եկան հասան հազար-հազար:

Հա՛յ, հա՛յ, եկան մերկ, սովածներ,
 եկան հասան հագար-հագար...
 Թափան եկան ֆաղաֆներից,
 Բանվորները հագար ու բյուր.
 Թափան եկան վողջ գյուղերից,
 Զուրկ, կեղեփած, անհող, անջուր.
 Ղշաղներից, յայլաններից,
 Խուտորներից ու շեններից.
 Թափան եկան հագար մի ցեղ,
 Քանց քև առած առյուծ ահեղ,
 Քանց մի լավա հոսուն ու վառ,
 Քանց ավերող հզոր քաքառ.
 Քանց մի ցասման հուր ու հեղեղ,
 Քանց փոքորիկ գոռ ու ահեղ...
 Վորոտալով ֆանց գարնան ամպ,
 Լցվան անտառ, ծմակ ու շամբ.
 Ու հոսեցին ծովի նման,
 Քաջ Ստալինին ոգնուքյան,
 Վոր սավետի համար կովեն,
 Վոր սավետի համար մեռնեն...

14

Ստալինը բուրբ ֆաշեց,
 Զին խթանեց, առաջ ֆշեց.
 —«Այ, ջան,—կանչեց—Կարմիր Բանակ,
 Դուշմանին չտանք ժամանակ.
 Եկավ հասավ ժողովուրդը
 Դուշմանին տանք վերջին ջարդը:

Մեծ Լենինն է դնում պահանջ,—
 Վոչ մի յերկյուղ, վոչ մի նահանջ...
 Ասեց, գորֆի առաջն անցավ,
 Զին խթանեց ու սլացավ...

15

Ինչպես բյուրավոր հրաբուխ,
 Մեկեն կծայքեն քնդալի,
 Ինչպես ովկիանի փոքորիկ,
 Դորդյունով ալիֆ-ալիֆ.
 Ինչպես քաքառ, սամում ֆամին,
 Մոնչում է ձայնով ուժեղ,
 Ենպես վրա տվին—հասան,
 Բուլշևիկյան գորֆ, պարտիզան:
 Վրա տվին սարից, ձորից,
 Ու չորս կողմից առաջ քափան.
 Վրա տվին ֆարից, ֆուլից,
 Քանց կատաղած ծովի լափան.
 Վրա տվին՝ դաժան, ուժեղ,
 Կարկուտի պես խուռ ու ահեղ.
 Վրա տվին ֆանց փոքորիկ,
 Ահեղակոչ ձայնով սաստիկ.
 Վրա տվին ֆանց մի հեղեղ,
 Ենֆան հսկա, ենֆան ահեղ,
 Վոր քշնամին սարսուղ կարծեց,
 Թե բնություն տեղից շարժվեց:

Ստալինը հպարտ ու փառ,
 Իրա գործի գլուխն անցած
 Սլանում է առաջ, առաջ,
 Զարկում ինչպես շանք ու կայծակ:
 Զորք-պարտիզան վոյզ նրա հետ,
 Բազմապիսի ազգեր ու ցեղ,
 Հոսում են փանց վարարած գետ,
 Ու դորդում ինչպես հեղեղ...

Են ի՛նչ ուժ է, վար դիմանա,
 Ժողովրդի ցասման առաջ,
 Յերբ բացող կա աչքը նրա,
 Կըռվի տանող ազատության:

Են ի՛նչ ուժ է, վար դիմանա,
 Բռնադատված խալիսի առաջ,
 Յերբ վար նրան դեկավար կա,
 Յերբ վար նրա քեներն են բաց...

Թոփի ամեն մի կրակոց
 Մեր գործի մեջ բացում է խոց,
 Բայց վրեժը սրտում պահած,
 Կարմիր գորգը կռվում է փառ:
 Տանկեր վարժան մադին կրակ,
 Մերոնք պատին շուրջը նրա
 Ու յերբ տեսան դռներն են փակ,

Շուռ տվեցին կողքի վրա...
 Զրահապատ ավտո-վագոն,
 Հասան կպան չորս դրադին,
 Տակ ու վրա տվին ամբողջ,
 Զարդին, աբին դարբադադին...
 Իսկ բշտամու գնդացիներ
 Հարմատում են, ջարդում ագահ,
 Բայց չորս կողմից հեղեղի պես
 Խոյանում է մեր գործն անահ:
 Ու հասնում է խլում,—ջարդում,
 Յարիցինյան փառքը բերում:

Ստալինը քուրք հանեց,
 Ասպանդակեց հրեղեն ձին,
 Վարդշիրով իրա գնդով
 Հոսում է փանց փոքրկամ ծով.
 Բուդյոննին հեծելագործով,
 Աջ ու ձախ հնձում է բրով.
 Կիրովը իր գնդերով փառ,
 Սլանում է առաջ, առաջ:
 Իսկ Ձերծինսկին փառում, խփում,
 Թրատում է, հնձում, թափում.
 Փրունգեն փանց մի սրաքե
 Բազեյի պես մախրում թեթե,
 Զապաևը գերբ մի կայծակ,
 Թափում է վառ բոց ու կրակ.

Որջոնիկիձեն ֆաջարի,
Թշնամուն բերել է գարի.
Միկոյանը կուռ, շեշտակի,
Կրակ է քափում ուղղակի.
Քաջ Շչորսը նենգ բշնամու
Սիրտը գցեց մահվան յերկյուղ:

19

Եղպես կարմիր գորգը կովում,
Առաջացավ գոռ ու ահեղ,
Ստալինն եր դեկավարում
Քաջ գորավար, կամֆով ուժեղ...
Առաջացավ ու բշնամուն
Քշեց ինչպես անբան մորեխ,
Ու խառնեցին բոլորն իրար,
Հագարներով միլլաք ու ցեղ,
Ամեն կողմից կալմեջ արին,
Շրջապատին ու գցին նեղ...

20

Խուռնայն քնկավ բշնամու մեջ,
Նրան բռնեց մահվան սարսափ.
Ստալինյան լույսն անշեջ,
Տարածվեց վողջ յերկրում անափ:
Թշնամու գորգ պարտվեց, ջարդվեց,
Խաբվածները յեկան հանձնվին.

Իսկ նրանց նենգ գեներալներ
Վորոնի քնկան, վորոնի նըղին:

21

Ստալինը հաղթանակեց,
Դուշմանն ելավ ցրիվ-ցաֆան,
Ժողովուրդը մեծ ֆեֆ սարֆեց,
Ու հրնվեցին, ուրախացան...
Զորք, ժողովուրդ կանչին—կե՛ցցե,
Այլի Ստալինը մեր մեծ,
Վոր անարգ բշնամուն հաղթեց՝
Ու մեզ ընդմիշտ ցավից փրկեց...

Ստալինը Ֆարիցինում
Կարգեց ամուր իշխանություն,
Ու մթերֆով, հացով, փառֆով
Վերադարձավ դեպի Մոսկով...

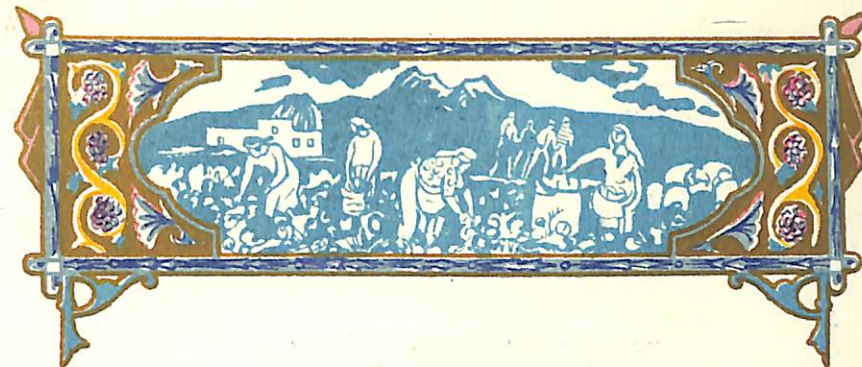
Լուրը տարան մեծ Լենինին,
Թե աչֆդ լույս—Ստալինը
Հաղթեց Կուլակ, Դենիկինին,
Ժողովրդի դուշման գորֆին,
Ու նրանց հետ քագավորաց,
Մեր յերկրի դեմ կովի յեղած:
Հետ է յեկել գորֆով, փառֆով,
Հագար-հագար վագոն հացով՝
Հաղթանակի դեկավարը,
Ֆարիցինյան գորավարը:
Լենինը շատ ուրախացավ:

Շկավ փաշին համբյուր տվեց,
— Բոլշևիկյան մեծ զորավար,
Ամբողջ սրտով սիրում եմ քեզ:

Յեվ Ստալինը խոսք տվեց,
Վոր հավիտյան անդամանան,
Լենինի գլխի դրոշմ մեծ
Կպահե բարձր ու հաղթական:

Ու իր խոստման հավատարիմ
Ստալինը մեր հանճարեղ,
Կոմունիզմի ճակը հզոր
Վարում է անխոտոր, անշեղ...

Վ Ե Ր Դ Ի

Տ Ե Ս Ս.

(Դասակ)

Ձան Սավետի չֆնաղ աշխարհ,
Հող ու ջուրդ առատ տեսա.
Լենին—Ստալինյան կերտած,
Խորհուրդդ հարազատ տեսա:

Ել չկան հարուստ, չֆավոր,
Մարդիկ հավասար, ամեն որ
Աշխատում են, ապրում անդորր.
Վեր ու տիրդ հաստատ տեսա:

Զանաւեր վորդիքդ արի,
Զորանում են տարեց տարի.
Կամֆով ուժեղ, սրտով արի,
Ղեկավարդ պողպատ տեսա:

Նոր սահմանադրությունը
Հաղթանակի ֆննությունը,
Ցույց տվեց քո գործությունը,
Յերկիրն ուրախ, գլարք տեսա:

Որ ըստ որե գորացար դուն,
Կազմեցիր հորհուրդ Գերագույն,
Ստացար մեծ, վսեմ անուն,
Անքերի գաղափարդ տեսա:

Զավոդ, փաբրիկ, հիդրոկայան,
Բագում դպրոց, համալսարան,
Զրանցք, մետրո շարվեշարան
Շքեղ անհամեմատ տեսա:

Սավետը յերկրին տիրացավ,
Շահագործումը վերացավ,
Տիրող բանվորը գորացավ
Խեղճ գյուղացուն անդարդ տեսա:

Մեր մեծ կառավարությունը,
Արի, ջինջ կուսակցությունը,
Ղեկավարի ուղղությունը,
Կատարյալ անաղարտ տեսա:

Երեկվա աղոթք անողը,
Ժամ գնացող խաչ հանողը,
Սրբերին մատաղ տանողը,
Այստր կիրք, անաստված տեսա:

Փոխվեցավ զամանն ու դարը,
Կործանվեց զանգիւնն ու չարը,
Են նախկին գրկված նոքարը,
Հիմա կատարյալ մարդ տեսա:

Շուռ եկավ աշխարհը հանկարծ,
Գնացողը գնաց անդարձ,
Նիկոլի, դաշնակի փանդած
Յերկիրն այստր արև տեսա:

Մեր յերկրի նմանն աշխարհում,
Վոչ վոք չի տեսել յուր կյանքում,
Վաղջ ղեկավարների շարքում,
Ստալինին արև տեսա:

Կարմիր բանակը վիթխարի,
Մարշալ գորավարներ արի.
Քաջերը սավետ աշխարհի,
Կտրին, հզոր, անհաղթ տեսա:

Յերկրում նոր սերունդը անող,
Ծով, ցամաք, բեվեռ նվանող,
Ամեն ասպարեզում հաջող,
Մեր գործը վառ, փայլուն տեսա:

Կարմիր գծից դուրս ամեն որ
Արյուն է քափվում նորանոր.
Ֆաշիզմը վոնրագործ, ստոր,
Բոլշևիզմը անպարտ տեսա:

Այնտեղ բանվորներն անքիվ,
Պատրաստ են տալ վերջին կոխիվ...
Մեզ համակրող մարդիկ ազնիվ,
Աշխարհում շատ ու շատ տեսա:

Աշխարհի մի կողմումը լավ,
Մյուս կողմում արցունք ու ցավ.
Կոմունիզմը արդար, իրավ,
Փաշիզմն ստոր, դահին տեսա:

Խաղաղության սահմանի մոտ
Կիտված դահիճները բռնուտ,
Բուրժուական վոհմակն արյունուտ,
Արնաժարավ ջալլադ տեսա:

Փորձեր են անում շարունակ
Սամուրայները սանձարձակ...
Սակայն մեր բանակը կրակ,
Հապուն ամբոխը հարդ տեսա:

Խիրի-խիտուն են անախտան,
Թաքը պարգեց դեպ Զինաստան.
Թեև շուտով մոքին կտան,
Բայց յերկիրը բարբադ տեսա:

Կարմիր գծիցը դուրս աշխարհ,
Փռքորկվում է միշտ վեր ու վար..
Դասակարգերն անհավասար,
Անհաշտ կովի յեղած տեսա:

Մեր սավետն է քաջ ու զգաստ,
Մի մարդու պես կանգնած պատրաստ...
Իսկ բուրժույր հիվանդ, անաստ,
Նրա գործը խարդախ տեսա:

ՎԵՐԴԻՆ կանս՝ սավետական
Մեր յերկրումը կուռ, անաստան,
Քաջ սերնդի Ստալինյան
Դրոշները ալ վարդ տեսա:

ԱՇՈՒՂ ՌԱՍՏԻ

Ս Տ Ա Ն Ի Ն

Սա ջուռեյի սագը ձեռիս,
Փահմիդ յերգեմ խաղ Ստալին.
Աշխարհեմ մեկ քու համբավիդ
Ասեմ յերգ ու տաղ, Ստալին:

Դաստեմ ա վոսկե սիմի,
Զիմ յարամիշ մինը մինի.
Թող քու ումբըդ յերկար լինի,
Արևի շափաղ Ստալին:

Սեր ու սավդի հիմքը տիրիր,
Պուր ազգերին սիրեցիր,
Ընդունց քամուգ ախպեր ըրիր,
Հունց մի տուն, ոջախ Ստալին:

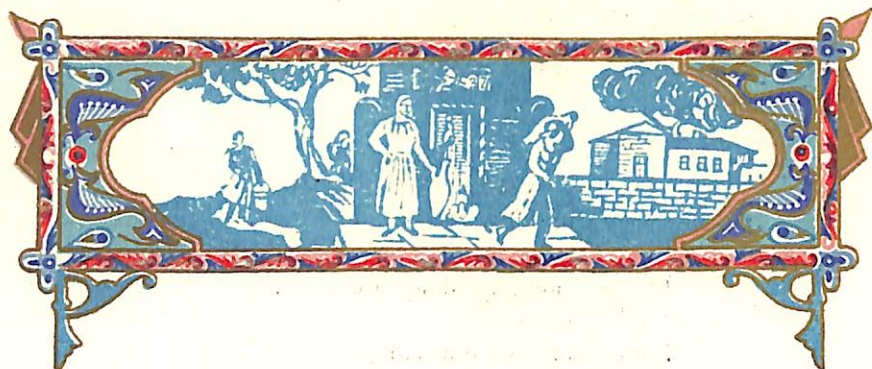

Բանակ ունեմ հազար, հազար,
Հուրիշ կա վոչ ընդուր հավար,
Դյուլի բաղ ես շինել աշխարհ,
Դունյա ամբողջ սաղ, Ստալին:

Զիմ բյասիբին ընդունցիր,
Վարլի, զանգին խոփ տըվիր,
Մեր աշխարհքը դրախտ շինիր,
Քանց վեսկի վարաղ, Ստալին:

Աշուդ-Ռաստին զանգեգուրցի,
Համբավըդ շուտանց լըսեցի,
Քեզ արևից մեմձ իմացի,
Դուշմանի քոխմախ Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՎ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

Ով ժողովուրդ, դու ել ինձ հետ միասին
Ստալինին տեսնելու նպատակ ունենալ.
Են վոր փրկեց մեզի ցարերի դավից,
Փրկողին տեսնելու մեծ փափագ ունենալ:

Մեր աշխարհը արավ ուրախ գյուլի բաղ,
Մենք նրա ումբրին, արևին մատաղ,—
Մոսկովումը նստած ջոմարդ և ուրախ,
Յերեվելի խոսող մին հաննար ունենալ:

Աշուղ Հարությունս, յաշով եմ, ծեր եմ,
Կյանքս անց եմ կացրել, քյուլֆաթի տեր եմ,
Ստալինի ուժով նորից ծաղկել եմ,
Մըհիկ ամենքս ջահել, գենջ հասակ ունենալ:

ԱՇՈՒՂ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԾԻՐ ՏԵՍՍ...

Ընկեր ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Նկարդ տեսա հիացա,
Աննման պատկերիդ մեռնեմ.
Սիրտս խնդաց, ուրախացա,
Են արծվի աչքերիդ մեռնեմ:

Դեմքդ ե ազդող պատվական,
Բարիք բերիր վողջ մարդկության,
Կոլխոզ, սովխոզ համայնական,
Ստեղծած դաշտերիդ մեռնեմ:

Աշուղ Հարությունս եմ արի,
Կուգեմ ապրես շատ-շատ տարի,
Ազատ, հավասար ու բարի,
Քո դրած կարգերիդ մեռնեմ:

Քի չչեն յեղել աշխարհի մեջ գյուտարարներ անվանի,
Բայց աշխարհը քեզ անաչեց մեծ գյուտարար, Ստալին..
Ու խայաքը իննսունամյա վողջունում է քեզ զվարթ
Ու քո տարած հաղթանակը, վեհ գորավար Ստալին:

ՍՇՈՒՂ ԽԱՅԱՔ

ՀԱՅՐ ՍՏԱԼԻՆԻՆ,

Վոր համաձայնություն է սվել իր քեկնածությունը փեսարկության դնելու
Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի դեպուտատ Բնտվելու համար:

Մեր այս ուրախ որվա առթիվ
Փունջ եմ հյուսում իմ ձեռքով,
Ու զարդարում գեղատեսիլ
Անուշաբույր վարդերով:

Յեկ մակատին վոսկե տառով
Ջերմ սիրով եմ յես գրում
Կեցցե Հայկական Գերագույն
Խորհրդի մեծ քեկնածուն:

Այդ քեկնածուն մեծահոշակ,
Ստալինն է պանծալի,
Այս աշխարհում մա մեծ մարդն է,
Յեկ ամենից սիրելին:

Այս իմ փունջը պատրաստել եմ,
Ժողովրդի սրտից լույս
Ստալինին, վորպես նվեր,
Մեր սերն իրեն ցույց տալու:

Բռնակալի սուր ճանկերից
Նա ազատեց մեզ հավետ,
Ու հայրաբար ժողովրդին
Կյանք է տալիս ծաղկավետ:

Նոր աշխարհը իր ջանքով է
Սիրով կերտել մեզ համար,
Նա ծով կյանք է պարգևել մեզ,
Յերջանիկ կյանք՝ հավասար:

Ստալինի կյանքին մեռնեմ,
Կյանքով կյանքը պարգևող,
Նրան տեսնեմ, կարոտս առնեմ
Մուրազս առած մտնեմ հող:

Նա հողածին մարդ է մեզ պես,
Բայց ջերմ արև լուսավառ,
Անմահների աշխարհից է,
Աշխարհ յեկել մեզ համար:

Նա մարդ է պարզ, և մեծ հանճար,
Գործով բարի, անմահ,
Խայաքն ասեց՝ նա պիտ ապրի
Այժմ, և միշտ հավիտյան:

ԱՇՈՒՂ ԽԱՋԱՅԻ

ՇԱԳԵՑԻՐ ԱՇԽԱՐՀԻՆ...

Ընկեր ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Շագեցիր աշխարհին քանց մի նոր արև,
Խավար կյանքի լուսարեքը դու յես, դու:
Հնչված մարդկությանը նոր կյանք, նոր պարգև,
Ժողովրդի պաշտպան տերը դու յես, դու:

Հզոր, հաստատակամ, քաջահաղթ, ուժգին,
Վարժան դու տոկացիր բանտին, կապանքին,
Մինչև նպատակիդ հասար քանկագին.
Կարմրադրոշ հոկտեմբերը դու յես, դու:

Խաղաղին յերգում է քեզի պատվական,
Վարժան ասեմ, արժանի յես գովական.
Լիացրիր յերկիրը մեր սավետական,
Աշխարհի խաղաղասերը դու յես, դու:

ԱՇՈՒՂ ԽԱՋԱՅԻ

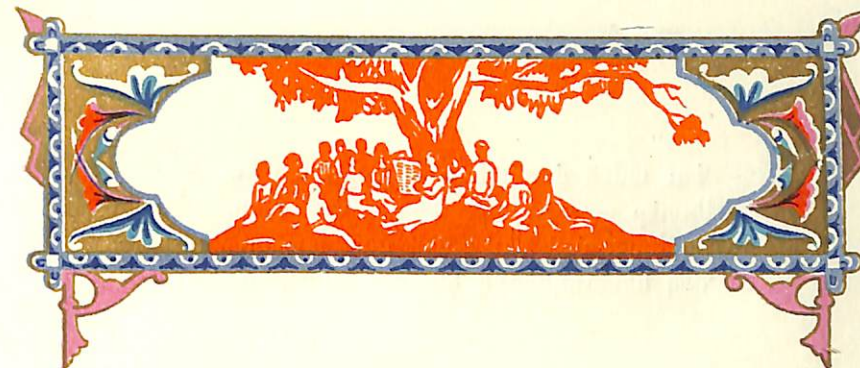
Ա Ռ Ա Ջ Ն Ո Ր Դ

Դու հոտավետ վարդ ու ծաղիկ,
Ղեկավար ընկեր Ստալին,
Մեր աշխարհի փայլուն աստղիկ,
Քաղցրաբար ընկեր Ստալին:

Մեզ համար ամուր պողպատ ես,
Ամպեր նայթող հուր կայծակ ես,
Ուժգին բազկով ֆաջ էյակ ես,
Հուսարար ընկեր Ստալին:

Մարդիկ ուրախ յերգ ու ժպտով,
Ազատ, առատ հաց ու բերքով,
Զորանում են խաղ ու յերգով,
Կենարար, ընկեր Ստալին:

Խազային եմ, գիշեր ու գոր
Քանի վողջ եմ, կյանքը սիրող,
Յերգեր պիտի հյուսեմ նոր-նոր
Քեզ համար, ընկեր Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՇԻԿԵ

Ս Տ Ա Լ Ի Ն

Վոչ մի յերկրում չկա ֆեզի հավասար,
Անշամանդաղ, անշեջ արև Ստալին.
Անխոնջ կառավարիչ, անշեղ ղեկավար,
Առաքինի, մեծահանճար Ստալին:

Բոլոր գործերիդ մեջ ֆաջ ու անվեհեր,
Խավարը հալածող դու լույս կենսաբեր.
Ամենապայծառ ջահ, մշտավառ արև,
Գիտության ջատագով, պայծառ Ստալին:

Թող այրվի, գալարվի փաշիզմն ահարկու,
Այդպիսի ոճերից չես վախենա դու,
Նրանց կյանքի փտած ծառը կտրելու
Ունես պատրաստ կացին ու սուր, Ստալին:

Դու ամեն ժամանակ բարեգուշակ ես,
Սրտեր տափացրնող վառ արեգակ ես,
Ոգնելու, փրկելու ամեն ժամ պատրաստ ես
Քեզ հետևողներիդ համար, Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՆՈՐ ՍՈՒՄԱԿ

Հ Ո Վ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Յ Ա Ն

Քանդ ու ավերակ յերկիրը այսօր նորոգված եմ տեսնում,
Դաշտեր, լեռներ, անապատներ—գույնզգույն ծաղկած եմ տեսնում,
Մեզ կեղեֆող ճանկերը այսօր կոտրված եմ տեսնում,
Տիուր ու տրտում սրտերը խինդերով լցված եմ տեսնում:
Ազատ, ուրախ ու յերջանիկ կյանքը համատարած եմ տեսնում,
Ամեն տեղ հարուստ դպրոցներ՝ մանկունքով լեցված եմ տեսնում:

Ձկան էլ տեր բողիկները, անցավ են մուր տեսարանը,
Դպրոցին գոմն էր հատկացված, դա էր շեն բնակարանը,
Խեղճ մանուկներ մերկ ու սոված դաժան բռնակալությամբ
Հլու, անմարակ գոհեր էյին, այդպես էր կյանքի պայմանը:
Ծեծն ու փալախկան, զանազան բազմատեսակ տանջարանը,—
Այժմ, յերջանիկ վիճակում, բոլոր մոռացված եմ տեսնում:

Մեր ազնիվ մեծ բարեկամ՝ հոգատար ծնող Ստալին,
 Փշրեց բոլոր կապանքները, բերեց ազատության վոզին,
 Անհաղթ հզոր մարշալները, Վորոշիլով, Բաշ Բուդյոննին,
 Սահմանապահ արծիվները, տանկիստները մեր քանկագին,
 Մեր հայրենյաց պատվի համար, անձնագոհ հերոսներին
 Յերկրի պաշտպանության համար անկեղծ նվիրված եմ տեսնում:

Ով կարող է նիշտ չխոսել, թեկուզ կույրերը բնական,
 Ծածանվեց դրոշակներով փամառակը հաղթական.
 Մեր արագ քափով անումը, նվաճումները բազմազան,
 Այսօր փայլում է պատկերով յերկիրը սոցիալիստական:
 Մեծ հանճարը, մեծ Ստալին, զքառատ սրտով հայրական,
 Իբ մեծ ժողովրդի համար միշտ մտահոգված եմ տեսնում:

Քսան տարին դեռ լրիվ չեր, աշխարհը դրդագրեց,
 Շահագործող, արյունաբբու բոլոր վոհմակներին ցրեց:
 Յերկրիս խորք թշնամիներին, տրոցկիստներին մերկացրեց,
 Մարդավայել կյանքի համար նիշտ ուղիներ ծրագրեց,
 Մեր յերկիրը բազմատեսակ բերք ու բարիքով լցրեց.
 Մարդասեր, մարդապաշտպան անունն աշխարհ տարածված եմ
 տեսնում:

ՆՈՐ ՍՈՆԵԿ

Ս Տ Ա Ն Ի Ն

(Մոխամմադ)

Դեռ չի ծնվել, և չի ծնվի մեկը քեզ նման Ստալին,
 Վառ հույսերով արեվափայլ փառքդ անվախճան, Ստալին,
 Ամեն տեսակ կապանքների փշրեցիր շղթան, Ստալին,
 Խափն ու խավարը վերացրիր դու, նշմարտաբան Ստալին,
 Վոչ վոքի չխոնարհվեցիր, անվախ, անսասան Ստալին,
 Հիմքը շատ ամուր դրեցիր վեհ ազատության, Ստալին:

Վողջ աշխարհն է դրդացել՝ տեսնելով քն մեծ արարքդ,
 Համեստ բնավորությունդ, մարդավայել վարք ու բարքդ,
 Աշխարհիս մեջ առաջինն է դրած կանոնդ ու կարգդ,
 Խտանում է որքստորեն բրոնզ ու պողպատե շարքդ,
 Դարերով խոցոտված, թշվառ քն դարատանջ դասակարգդ
 Ուրախ, յերջանիկ է այսօր, ծնունդ խնդության, Ստալին:

Նոր-Սոխակն եմ, քանի վողջ եմ՝ մեծ անունդ պիտի յերգեմ,
 Ազատախոս իմ յերգերով փշոտ ճանապարհը հարթեմ,
 Սկզբից սգվոր եմ ծնվել, այժմ ուրախ ու գլարք եմ,
 Աննշան որեր անցուցի, հիմա արժեքավոր մարդ եմ,
 Քաղցրահնչյուն իմ քնարով վողջ աշխարհին կը հաղորդեմ,
 Վոր քեզնից բացի ել չունինք արև փրկության, Ստալին:

Հ Ա Ջ Յ Ա Ն

ԸՆԿԵՐ ՍՏԱՎԻՆՆ

Խորհուրդների պաշտպան հույս ապավենը,
Դադափարդ վսեմ, ընկեր Ստալին,
Ամբողջ աշխարհում լսվում է քո ձենը,
Նոր աշխարհ կառուցող, ընկեր Ստալին:

Ընկեր Լենինին դու հետևեցիր,
Իր գրվածքները դու տարածեցիր,
Նրա մահից հետո կյանքով վողջ կեցիր,
Վողջության արժանի, ընկեր Ստալին:

Յերկաթե բազուկըդ, պողպատ իրանըդ
Դործըդ որինավոր, մաքուր բերանըդ,
Աշխատավորներին վողջ մնա ջանըդ,
Լուսատու աստղ ես, ընկեր Ստալին:

Յես քո կոկոնին մատաղ, հոտավետ վարդ ես,
Անվեհեր պայքարող աշխարհի զարդ ես,
Բարեխիղճ, անձնվեր, գործունյա մարդ ես,
Հեռատես, իմաստուն, ընկեր Ստալին:

Թղթի վրա քո նկարը տեսել եմ,
Դաջուրքունդ շատ շատերից լսել եմ,
Դործիդ վրա վստանավոր հյուսել եմ,
Դովելու արժանի, ընկեր Ստալին:

Անունս Կարապետ, լենինականցի,
Ուր համար տուն՝ տասներեք փողոցի,
Դերդաստանիս կազմը՝ տասներկու անձի,
Դո շնորհիվ ապրող—ընկեր Ստալին:

Հ Ա Ջ Յ Ա Ն

ԳՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԲԱՆԱՆ ՍՏԱՎԻՆ

Դու արև ես մեզ տաճացնող, մեր յերկրում, մեզի համար,
Բույս ու բարիք գոյացնող, մեր յերկրում մեզի համար,
Վողջ քշնամուն դողացնող, մեր յերկրում մեզի համար,
Մեր հաննաբեղ նարտարապետ, դու գիտնական Ստավին:

Ցարի որով խեղճ գյուղացին արտ ու հողից հավետ գրկված,
Դատարանում նրա գործը անխղճորեն միշտ խրնրնված,
Ընկածներին վեր հանելու կովի յեյար սուրդ հանած,
Ազատեցիր ժողովրդին, ազատարար մեր Ստավին:

Կործանեցիր գոռոզ ցարին, խոր անդունդը գլորեցիր,
Ընկածներին վեր հանեցիր, ազատաբյուն շնորհեցիր,
Հավատարիմ մեծ Լենինին, ուրախ-հարուստ կյանք կերտեցիր,
Ով առաջնորդ ժողովրդի, մեր հույս ու պաշտպան Ստավին:

Բազմամիլիոն ժողովուրդդ ապրում է յերջանիկ, ազատ,
Հին աշխարհի հալածանքից բոլոր մարդիկն ուրախ, ազատ,
Թե բանակում, թե դպրոցում իրավունքով նրանք ազատ,
Սահմանեցիր կարգ ու կանոն, ով իմաստուն, ջան Ստավին:

Մեր յերկրի վողջ գյուղացիք կոլեկտիվ են համատարած,
Ցանկանում են քեզ յերկար կյանք, թե ճիապահ, թե գառնաբաժ,
Զոված սերմով վողջ դաշտերը, վոսկի հատիկներով ցանված,
Ժողովրդից դու միշտ սիրվող, գուրդ հայրական Ստավին:

ՇԱՓԱՂԱՅ

ՄԻ ՊԱՐԾԵՆԱ ԱՐԵՂԱԿ

Մի պարծենա դու յերկնում
Կամար կապող արեգակ.
Քեզնից լավ ե լուսավորում
Ստալինը շարունակ:

Ստալինի արևի տակ,
Մենք ապրում ենք յերջանիկ.
Կարոտ չունենք վոչ մի բանի
Մեր որերն են անուշիկ:

Դովքի արժան մեր դեկավար,
Մեծ Ստալին անմահ,
Դու վողջ մնաս մեզի համար
Արևի պես մշտավառ:

ՇԱՓԱՂԱՅ

ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ

Սշխարհում գովում են խոսում քո մասին,
Խելքի ծով ես, լեզուս հարտար, ընկեր Ստալին.
Բարի գարծդ մենք լսելով միասին,
Կյանք ենք խնդրում քեզի յերկար, Ստալին:

Դուք են քեզնից ժողովուրդը վարժան կան,
Դու շնորհիվ լավ են ապրում մշտական.
Հաստատ մնաս կարգ-կանոնով հավիտյան,
Յերկար ապրես դու մեզ համար, Ստալին:

Դովելի յե քո տարած աշխատանքը,
Դու յես Շափաղաքի հույսը, բերկրանքը,
Համայն խորհուրդների փառքը, պարծանքը,
Ժողովրդի մեծ բարերար Ստալին:

ՇԱՓԱՂԱԹ

Ս Տ Ա Ն Ի Ն

Պարծաճաճը մեր հայրենիքի, մեծ առաջնորդ Ստալին, Արեգակ ես դու մեզ համար, լուսավորող դու մեր աշխարհ, Բեզմով ազատ ապրում եմք մենք ցանում, հնձում յերջանկաբար, Յերկար լինի թող քո կյանքը, խորհրդային յերկրի համար, Միշտ վողջ լինես, դեկավարես ժողովրդին դու հայրաբար:

Փառք, վոր ծնվար դու մեզ համար, մեր աշխարհի մեծ արեգակ, Յուրտ ու բուրքին, սառ ձմեռում ունեցանք մենք լավ յեղանակ, Գո անվան տակ լավ եմք ապրում և լավ կապրենք մենք շարունակ— Հիշելով միշտ քո անունը ցանկանում եմք քեզ յերկար կյանք:

Վողջ ալամի ննշված մարդիկ մեր կյանքն են գովեստ անում, Ուզում լինել մեզ պես ազատ, մեզ պես հարուստ ես աշխարհում, Հարձակվում են գիշեր ցերեկ գահմաք քափում, կրակ քափում Հուսալով, վոր բաղդ կունենան, հաղթող դուրս գալ վերջին կովում, Հավասարվել մեր աշխարհին, ապրել մեզ հետ յեղբայրաբար:

Կար ժամանակ մենք ել այնպես ննշված ելինք ցարի ձեռքին, Հարուստն ազա՛հ քալանում եր ժողովրդին՝ նստած վզին, Բուրժույ, դաշնակ ու մուսափաք տանջում ելին հային, քուրբին, Յեկավ գորքով մեծ Լենինը ազատության սուրբ ձեռքին, Նոր կյանք բերեց ժողովրդին ընկերներով ազատաբար:

Այսուհետեվ վոչ մի յերկիր չի դիմանա դեմ հանդիման Զենք ու գրահ վրան կապած ժողովրդին լենինական,

Ունենք քեզ պես քաջ զորավար մեր Ստալին, անհաղթ ալան, Թող սարսափեն մեր աշխարհից բուրժուաները արնաբերան:

Ապրես մեր հայր, մեր Ստալին, յես մատաղ քո գաղափարին, Վոր դու բարի և սրտաբար լույս ես տալիս վողջ աշխարհին. Բանվորական մուրնը ձեռիդ ջարդում ես, դու վատին, չարին, Զախչախեցիր տրոցկիստներին—այդ մարդակեր գազաններին, Կեցցե մեր հայր, քաջ Ստալին վոր ջարդեցիր վոհմակն այդ չար:

Ապրեն նրանք, չեկիստները, վոր միշտ արքուն հսկում են մեզ, Կորչեն խարդախ տրոցկիստները, նրանք վոր չար թույնում են մեզ, Եղ կատաղած հրեշ-մարդիկ, թույնով լիքը ոճեր են մեզ, Մենք յերդվում եմք ջարդել նրանց—սողուններին վնասաբար:

Հոգ չե ունենք շատ թշնամի, վողջ մնաս դու քաջ Ստալին, Վոչ մի դուշման վոտք չի դնի յերբեք մեր սուրբ ազատ հողին, Գինով քասը բարձրացնում եմ քո մեծ պատվին, հայր Ստալին, Ապրես յերկար, ուրախ, անհաղթ ու մահ տաս միշտ ոճին-չարին, Խաղաղ պահես մեր աշխարհը, Շափազաթի հայր, բարեբար:

ՅԵՍԱՅԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐ ՍՏԱՎԻՆ

Սնկեղծ սրտով պիտի գրեմ խոսքերս,
Վողջ աշխարհում մեկ հատ, ընկեր Ստալին
Գովասանեմ քեզ նվիրեմ յերգերս,
Վողջ աշխարհի դու հայր, ընկեր Ստալին:

Դու Լենինի աշակերտն ես իմաստուն,
Կազմեցիր բազմազգի մեր մեծ Միություն,
Զոր ու զիշեր աշխատում ես մշտադրուն,
Յերկրին բերում լավ կյանք, ընկեր Ստալին:

Այգեստան են դառել դաշտդ ու սարդ,
Արար-աշխարհ գիտե բարի համբավդ,
Կովստգի մեջ առած ջուրդ ու հողդ,
Տալիս ե բարձր բերք, ընկեր Ստալին:

Դու մի ծառ ես պտուղների քաղցրահամ,
Վողջ ազգերին դարձրիր իրար բարեկամ,
Յեսայանս պիտի յերգեմ ամեն ժամ,
Մեր սիրելի, մեր հայր, ընկեր Ստալին:

ԳՈՎՔ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ՇԵՆ ԱՇԽԱՐՀԻ

Խփելով սրտիս լարերին, հայրենիքիս սիրու համար,
Իմ անուշիկ քնարի հետ յերգելով, յես վարը գովեմ.
Յե՛վ յերջանիկ կյանքի հատոր, պայծառ լույսով մեծ դեկավար,
Ստալինի պես իմաստուն անշեղ հանճարեղը գովեմ:

Իմ հայրենիք, քո պատկերով մեզ փառք ու պարծանք ես տալիս,
Անմահական պտուղներով ծածկ-ծաղկած բույր ես տալիս.
Լուսաշաղախ բողբոջներդ, այգի ու արտ հարուստ բերքով,
Ծոցիդ միջին շողշողալեն անգին գոհարները գովեմ:

Աղբյուրներիդ ձայնով անուշ, սարեր, ձորեր զնգզնգում են,
Գոյանալով հզոր գետեր դար ու դաշտեր վռոռգում են.—
Հոգուդ մեռնեմ, ընտիր բերքով ծով ե հացտ աշխարհ գիտե,
Ամբարներդ մեծ ու լեցուն, քու առատ պաշարը գովեմ:

Յեռանդ առած գավակներդ աշխատում են ուժեղ քափով,
Համայնական արտերի մեջ սոխակի պես փաղցր յերգով.
Վորոտում ե տրակտորը, քո դաշտերում հզոր ձայնով,
Քո տասնմեկ յեղբայրների հարագատ սրտերը գովեմ:

Քո շինարար աշխատանքից դղրդում են ժայռեր ու լեռ,
Սոցիալիզմին հատուկ ձևով քեկուզ ամառ, քեկուզ՝ ձմեռ.
Կառուցում են նոր տեսակի գյուղ ու քաղաք, գործարաններ,
Ճարտարապետ ու վարպետներ առյուծ բանվորները գովեմ:

Զարգացել ե քո տեխնիկան անշամանդաղ լույսի նման,
Տանկեր, նավեր, սավառակներ, ոդաչուներ արծվի նման,
Սկզբանե դեռ չտեսնված հյուսիսային բեվեռն անցան
Հռչակավոր Շմիդտի հետ, հերոս ընկերները գովեմ:

Շուրջդ պատած անհաղթելի սարի նման ամրոցներով,
Մեր անվեհեր կարմիր ուժը անպարտելի մարշալներով,
Թևատարած պաշտպանում են հայրենիքն անկեղծ սրտով,
Ստալինյան շին աշխարհի արծիվ գավակները գովեմ:

ՎՈՐՍՈՐԴ

ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍԵՐ

Անգուգական մարդասեր, դու գերիմաց Ստալին,
Կեղծ որինաց հակադեմ, միակ պաշտպան տկարին,
Բարձր ուսում, սեր, յեռանդ հետամնաց ազգերին
Յույց տվեցիր հարագատ, կործանելով խավարին:

Դու բնածին փառասիրտ, ամեն բանում հանճարեղ,
Աշխատում ես միշտ կանխել պատերազմը այն ահեղ:
Դու գինում ես սուր գեմֆով ժողորդին մեր գորեղ,
Վոր բշնամին մոտ չգա մեր աշխարհին այս շֆեղ:

Վոչ մի աշխարհ չի յեղել, չկա ֆեզ պես բարերար,
Քանզի ունես հրաշալի և իմաստուն գաղափար,
Քո հայր և ուսուցիչ մեծ Լենինը անդադար
Գերեզմանից կանչում ե.— չվհատվե՛լ, ֆաջ մնալ:

ՎՈՐՍՈՐԴ

Ս Տ Ա Լ Ի Ն

Համայն աշխարհի մեջ դու մի հատ ես, Ստալին,
Խորաքափանց մտածող, ֆննդատ ես, Ստալին,
Հոմերոսն ու Ֆիրդուսին դեռ կըգան, վոր ֆեզ յերգեն,
Կամֆդ յերկաքից ամուր, պողպատ ես Ստալին:

Հերֆուես, Աֆիլես հերոսների նմանակ,
Զի բողեցիր ննշվեմք բռնակալի ձեռքի տակ,
Համախոհ ընկերներդ անպարտելի մի բանակ,
Միահամուռ, մի տեսակ, ֆեզ պես ազնիվ, Ստալին:

Վորսորդս այսֆան գիտեմ, մեմք ունեմք լավ ժամանակ
Պետք է տանեմք անմահ գարմանալի հաղթանակ,
Վերջը մեր բշնամիք կուգան մեր վոտֆի տակ
Դարձյալ նրանց սև գործին դու վերջ կտաս, Ստալին:

ՎՈՐՍՈՐԴ

ԿՈՒՋԵՄ ՏԵՍՆԵԼ ԱՐԵՎԸ ՀՈԳՈՒՅՍ

Հանճարդ գարմանք, դու մեծ գիտնական,
Մեր մեծ Լենինին իսկ և իսկ նման,
Կատարյալ սիրով, լեզուդ քաղցրաբան,
Քո այդ տաք սրտիդ մատաղ, Ստալին:

Վայրի հանդերը դարձուցիր դրախտ,
Ջրերն այնտեղ հոսում են առատ,
Ինքնաքիռների յերկնումն ազատ
Սավառնում են միշտ անվախ, Ստալին:

Ամեն զարգացման դու յեղար պատնառ,
Կուլեկով կյանքը դու բերիր պայծառ,
Կուլակ ու բուրժույ ջախջախինք իսպառ,
Ապրում ենք հանգիստ, խաղաղ, Ստալին:

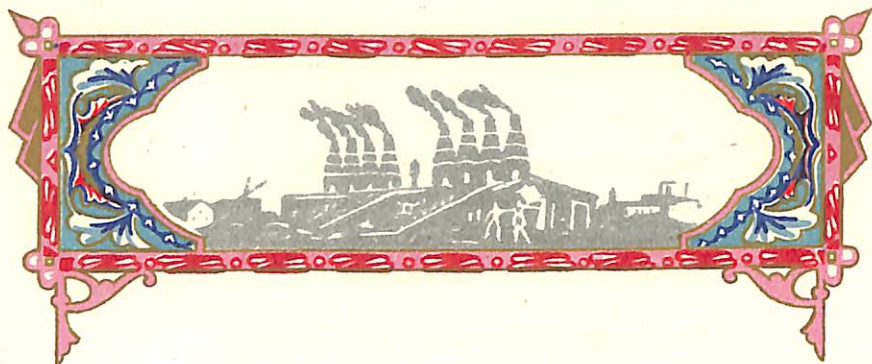
Յերկրի վորբերին յեղար հայր, պաշտպան,
Տարար դեպի կյանք ու բարձր ուսման,
Ու նրանք դարձան քաջեր, գիտնական,
Հայրենիքի փառք, պարծանք, Ստալին:

Գործարանները գարմանք տեսակի
Փայլում են պայծառ նման սուրբակի,
Աշխարհը դարձրիր մի չքնաղ այգի,
Մարդը այգեպան, հերոս Ստալին:

Վերջապես դու ես մեզ անմահ մեծ հույս,
Մարդուն կյանք տվիր, աշխարհին՝ վառ լույս,
Քանի չեմ մեռել, արևը հոգույս՝
Կուգեմ քեզ տեսնել, մեր հայր Ստալին:

Վորսորդս ինքնուս, ինքնուհանձն,
Անցյալում խավար շատ բան եմ տեսած,
Կեղծ որեմքներն վաղուց են մեռած,
Սրդար որեմքներ կարգող Ստալին:

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԱՆՈՒՆԴ...

Թանկագին անունըդ ամենքն են հիշում,
Դու մեր քաջ առաջնորդ, ընկեր Ստալին,
Համբավդ թնդում է ամբողջ աշխարհում,
Բանվորի հույս ու ճար, ընկեր Ստալին:

Դու մեր կուսակցության ընտիր ղեկավար,
Բանվոր դասակարգի արեվն ես վառ,
Կամֆդ կուռ պողպատ ե ու միտքդ պայծառ,
Կհիշվես դարեդար, ընկեր Ստալին:

Կեցցես և դու, և քո կուսակցությունը,
Վառ պահեցիր մեծ Լենինի անունը,
Դու մեր միակ հույսը, մեր յերկրի սյունը,
Ով դու հանճար, ընկեր Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ԲԱՅԱՆ

ՏԵՍԱՆՔ ԸՆԵՇԻ ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Սոցիալիզմի ուղիդ ճամբան դու բերիր,
Բացիր մեր աչքերը բարի լույս տեսանք,
Հինը կործանեցիր, ներկան դու բերիր,
Սփռեցիր, տվեցիր ամենուս, տեսանք:

Վաղջ աշխատավորաց ընկերն առաջին,
Հոգին ես, հավատը ու սեր առաջին.
Փակ դռները բաց արիր մեր առաջին,
Բեզգնով եր ուրախ, բարի հույս տեսանք:

Բանվոր դասակարգի մեծ հույսը դու յես,
Խավարած աշխարհի վառ լույսը դու յես,
Աշուղ-Բայանիս խրախույսը դու յես,
Բեզգնով աշխարհը Պորաբույս տեսանք:

ԳՈՎԵԼ ՔԵՐ ԱՐԺԱՆ Ե

Մանկությունից դու յեղել ես խելացի,
Գովել քեզ արժան ե, ընկեր Ստալին,
Մեծ անունդ իմ սրտի մեջ գրեցի,
Գովել քեզ արժան ե, ընկեր Ստալին:

Քո խելով ե լուսավորվում աշխարհը,
Անքիվ, անհամար գործիդ փանակը,
Թշնամուն սարսափ ե քո մեծ բանակը,
Գովել քեզ արժան ե, ընկեր Ստալին:

Սովետի լույսի տակ մենք ենք բախտավոր,
Վոր ունենք քեզ նման ազնիվ առաջնորդ,
Դու մեր խավար որը արիք լուսավոր,
Գովել քեզ արժան ե, ընկեր Ստալին:

Ամբողջ աշխարհի մեջ դու յես գովական,
Զկա քեզ պես մեծահանճար գիտնական,
Գործդ ե անմահ ու կայրի հավիտյան,
Գովել քեզ արժան ե, ընկեր Ստալին:

ՊՈՂՊԱՏԵ ՄԱՐԴԷ

Միտդ պայծառ, կամքդ յերկաթ,
Բագուկդ հաղթ, պողպատե մարդ,
Ատողդ վատ, հարգողդ շատ,
Բազմաշխատ, պողպատե մարդ:

Դու անհամար մարդկանց համար,
Արել ես վառ, կապած կամար.
Յեվ դարեդար գործդ արդար,
Կհիշվի հար, պողպատե մարդ:

Հյուրին եմ յես, պաշտում եմ քեզ,
Հերոսի պես փրկեցիր մեզ.
Ընկնվող չես, անհաղթ ու վես,
Առյուծի պես պողպատե մարդ:

ԱՇՈՒՂ ԿԱՄՍԱՐՅԱՆ

ՄԵԾ ՍՏԱՆԻՆ

Սիրոս սաստիկ այրվում է
Սիրուդ համար, մեծ Ստալին,
Ուշք ու միտքս գրավում է
Դադափարդ, մեծ Ստալին:

Նստած Կարմիր Մոսկվայում,
Անունդ աշխարհ տարածված,
Ամուր պողպատից ձուլված
Անշեղ դեկավար Ստալին:

Յեվ այդ անշեղ գաղափարը,
Զուգեց, զարդարեց աշխարհը,
Բոլոր գյուղ ու քաղաքները՝
Դարձել են պայծառ, Ստալին:

Ճնշվածների ազատարար,
Ժողովրդի մեծ փրկարար,
Կանանց բերիկ կյանք հավասար,
Ապրես դարեդար, Ստալին:

Խոսքերդ քանզ ու անմահ,
Դու յես մեր բոլորի գյուլման,
Դու պայծառ արեվի նման,
Մնաս միշտ անմար Ստալին:

Գիտությունդ անսահման է,
Աշխարհեով մեկ տարածված է,
Բեզ սիրողը Կամսարյանն է,
Ապրես դարեդար, Ստալին:

Ա Ռ Ա Ք Ե Լ

ՔԱՐԵՎ ԵՐԵՎ

Մոսկովի յան թռնող անուշ կռուակներ,
Քաղցր Ստալինին շատ բարեկ երեխ,
Ղամ-դուսից ազատված Կավկաս դիպարից,
Հընգեր Ստալինին շատ բարեկ երեխ:

Են վոր մե ազատեց Նիկոլի տուրքից,
Դաշնակ-մուսաֆաթի կոտորող զորքից,
Ախպերացած քղից, հայից ու քյուրքից,
Ումուդ Ստալինին շատ բարեկ երեխ:

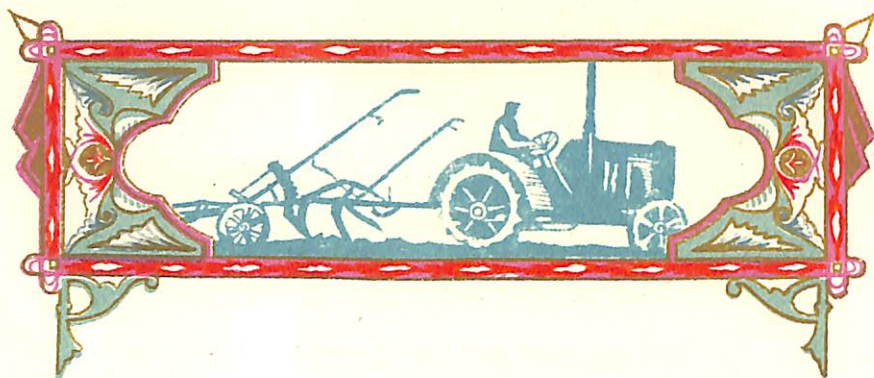
Աշխարհ լուսավորվեց Լենինի նրագից,
Ստալին փրկեց մե սրից, կրակից,
Կոլխոզնիկներ-միջակ, բյասիբ, բատրակից,
Ազիզ Ստալինին շատ բարեկ երեխ:

Վոր մեզի ազատեց ցարերի զաքից,
Սովի, կովի, ցավի սեւ դիյամաքից,
Ազատ, ուրախ, կուշտ ապրող ռայաքից,
Մեր խեր Ստալինին շատ բարեկ երեխ:

Բարեկ երեխ զըմեն միլաքից, ելից,
Ընդուր վոր մե փրկեց կյազանից, կելից,
Քյավառեցի կոլխոզնիկ Առաքելից,
Ջոմադ Ստալինին շատ բարեկ երեխ:

ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՔՈ ՇՆՈՐՀԻՎ

Յերբ դարձա կոլտոգի անդամ,
Ուրախ դարձավ իմ որ ու ժամ,
Ամեն ինչս բոլ ու քամամ,
Քո շնորհիվ, ջան Ստալին:

Տրոցկին եր մեր թշնամին,
Փչում եր բուրժուշի քամին,
Նման հակառակի ջանին,
Քոքը կտրեցիր, Ստալին:

Քեզանից պան չկա ծածուկ,
Ամեն ինչ գիտես ու իշտ, հատուկ,
Զուրենք աղատ ու կործաղուրկ,
Յերկիրը շենցրիր Ստալին:

Յոթանասըչորս է հասակս,
Մի պան է իմ նպատակս.
Քեզ տեսնեմ առնեմ փափակս,
Զուրենք ուրիշ պան, Ստալին:

ՊԱՐԿԵՇՏ

Ո Վ Հ Ի Ս Ս Ք Ս Ն Ձ

Ով հիաստանչ մեծ առաջնորդ, ազնիվ ղեկավար Ստալին,
Պայծառափայլ, ճշմարտախոս ու բազմահեղ Ստալին,
Մատաղ սերունդների համար ծնող հոգատար, Ստալին,
Անշեղ, դրական կամքով դատավոր, արդար Ստալին,
Վեհ անունդ հիշվելու յե անվերջ, դարեդար Ստալին,
Խորաթափանց լույս շողերով, արեգակ, անմար Ստալին:

Գերմարդկային սկզբունքով, ով դու լուսատու լույս արեվ,
Մարդկության համար բանգակին դու մեզ ուղարկված մեծ պարգև,
Փռել ես աշխարհիս վրա լայն թեղերդ կամարածով,
Պաշտպանում ես ժողովրդիդ, ամբողջ գործերդ են ակներեվ,
Զարագործ, չար թշնամիներդ ինչպես աշնանային տերեվ,
Թափվում են իրար յետեվից, հարտարաց՝ հարտար Ստալին:

Մեր յերկիրն ուրացողներն իջան աստիճաններիցը,
 Զարդ ու փշուր յեղան մեր բազմազգի ժողովուրդիցը,
 Կարող, հզոր ու ժերովդ, բուր փոքորիկներիցը,
 Անվախ անցկացրիր նավդ, չշեղված նանապարհիցը,
 Պաշտպանեցիր ժողովրդիդ արնոտ դավանանքիցը,
 Կյանք, խնդուքյուն պարգեվեցիր, անկեղծ բարերար Ստալին:

ՊԱՐԿԵՇՏ

Ս Տ Ս. Լ. Ի. Ն

Մարքսի-Լենինի մեծ թեման դու գարգացրիր, Ստալին,
Մարդով մարդուն շահագործման դարը փանդեցիր, Ստալին,
 Վիշտ ու ցասում, ցավ ու տանջանքով լեցուն եր մեր յերկիրը,
 Մեր վզին նստած տերերից մեզ ազատեցիր, Ստալին:

Անողոք, անհագ տերերը մեզ գիշատել էյին ուզում,
 Անվերջ մեր արյունը խմել, մեզ հոշոտել էյին ուզում,
 Մարդկանց իրարուց անջատել և միշտ ըստրուկ էյին ուզում,
 Այդ դժոխքից մեզ հանելով, դրախտ գցեցիր, Ստալին:

Մարքսի ու Լենինի նավի նավավարը դու յեղար, դու,
 Մեր աշխարհը մուր խավարից դուրս բերողը դու յեղար, դու,
 Մեր լույս որեմեները կերտող լուսաղբյուրը դու յեղար, դու,
 Ուսում դպրոցներ դնելով լուսավորեցիր, Ստալին:

Զարբաշ որերից ազատվել, մենք բերկրալի կյանք ենք տեսնում,
 Մրտո նրազի փոխարեն ելեկտրական լամպ ենք տեսնում,
 Կարկուտ տեղացող յերկրինքը հիմա առանց ամպ ենք տեսնում,
 Դու մեր այս յերջանիկ կյանքի խնդուքյան աղբյուր, Ստալին:

ՊԱՐԿԵՇՏ

ՄՏԱՆԻՆՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սնունով վե՛հ, մեծաշունչ, խաղաղության դու առանցք,
Մոլիներին հարվածող, խփող Սահմանադրություն,
Պատերազմի հրճիգները սկսել են բամբասանք,
Այդ բոլորին հեգնանով նայող Սահմանադրություն:

Առանց քեզի մեր գործը չէր կարող առաջ գնալ,
Դու մեզ բերիր խնդություն, ել չկա սով, սուգ ու լալ,
Հանձնարեղ ստեղծողիդ միշտ անունը պետք է տալ,
Մեծ ՄՏԱՆԻՆԻ ձեռքով գրված Սահմանադրություն:

Նախագիծդ կազմվեց կարմիր մայրաքաղաքում,
Լույս շողերդ նառագեց վողջ արարած աշխարհում,
Տխուրների քիվը քիչ, ուրախացողները բազում,
Համագումարների մեջ հաստատված Սահմանադրություն:

Խոսքով մեկ բառ, յոթը վանկ, նշանակությամբ խոր,
Ռեստավրատորների մեջ առաջացրիր մեծ ժխոր,
Շատերն են ցանկանում անցածը յետ բերել նոր,
Նշախիսիների փափազը մեռցնող Սահմանադրություն:

ԱՇՈՒՂ ԾԵՐՈՒԿ

ՏԱՄՆՈՒՄԵՎ ՅԵՂԱՅԻ ԵՆԲ

Տասնումեկ յեղբայր եմք մենք խորհրդային,
Հզոր, անպարտելի յենք՝ հայտնեմ աշխարհին,
Բոլորս յեղեկ եմք ուսման պայքարի,
Ձան մեր կուեկտիվ, մեր կյանք Ստալին:

Վոչ մի յերկիր ու վոչ մի պետություն
Զի տեսել քեզ նման յեղբայրասիրություն.
Յերջանիկ ապրուստ, հավասարություն,—
Քեզմով է կոտարվում, հեյ ջան Ստալին:

Տասնմեկ յեղբայր եմք մեծ բազմությունով,
Կուլխոգի անդամներ հաջողությունով,
Կրոնի հարկ չունինք վողջ ազգությունով,
Պատվարժան հայրիկ ես, մեր մեծ Ստալին:

Քսան տարեկան եմ, ուրախ յերջանիկ,
Հգոր ուժով կփշրեմք բշտամու ժանիփ:
Վոչ մի պետությունից չունինք մեմ կարիփ,
Բոլորիս հոգտարն ես, ընկեր Ստալին:

Հիմա մեմ ուրախ եմ, լի աշխատանքով,
Յեղբայրական սիրով, լի ազատ կյանքով.
Լենինյան հայրական բաշխած բարիքով,
Տասնըմեկ յեղբայրով, հեյ ջան Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ԾԵՐՈՒԿ

ՄԵԾ ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Դու մեր հայր, առաջնորդ, ընկեր Ստալին,
Լրանում ե հոկտեմբերյան փառերորդ տարին,
Քանի վոր կա աշխարհում արեւ և լուսին,
Քո անմահ անունըդ կը մնա միասին:

Ողաչումների ձեռքով փորագրված ե
Քո մեծ անունդ բեվեռի ժայռին,
Վոսկյա տառերով սեգ զարդարված ե
Անմահ անունըդ աշխարհի գլխին:

Աշխարհի սկզբից մինչ խորհրդային,
Զի յեղել ձեզ նման Լենին-Ստալին,
Ձեզմով ե լույս տեսել բանվոր գյուղացին,
Մեր հույս, մեր ապավեն, մեր կյանք, Ստալին:

Ծերուկիս ինդիրը— քեզ միշտ առողջ կյանք,
Քո քեվերի տակն եմ ապրում առանցի վտանգ,
Հանճարեղ մեծ անվանըդ պատիվ ու հարգանք,
Հայրենիքի տեր ու պաշտպան, Ստալին:

Յ Ե Ր Ա Մ

ՀԱՄԱՅՈՒՆ ՏԱՐԱԾՎԵՅ

(Դասան)

Համբավրտ տարածվեց աշխարհ,
Ախկտներու տեր, ՀՍՏԱԼԻՆ.
Տեր տառցար խեղճի, նաչարի,
Զրկվածի հնգեր, ՀՍՏԱԼԻՆ:

Հընգեր տառցար բանվորներին,
Զքողի բուրժույի կերին,
Կըզան, ազադըթուն պերին,
Նտոնի քեզնով եր, ՀՍՏԱԼԻՆ:

Յերբ վոր ըսկսվեց կըռիվը,
Շատ ու պագում եր ձեր քիվը,
Կըտրիք կուլակի հաշիվը,
Տըրիք կլիսավեր, ՀՍՏԱԼԻՆ:

Շար ու շամբա քեցիք,
Դուշմնի մերը լացուցիք,
Փակված լեզուները պացիք,
Պարի, մարքասեր ՀՍՏԱԼԻՆ:

Մարքասեր ես և իմաստուն,
Քաջ ու ամենատես, գիտուն,
Մեր աշխրհի արեվն ես տուն,
Պայծառ, բարեսեր ՀՍՏԱԼԻՆ:

Բարեսեր, անունըտ պայծառ,
Լուսը աշխրհի պահիր վառ,
Յերամի պեսերի համար,
Մընա բարցը, վեր, ՀՍՏԱԼԻՆ:

ՍԱՆԱՍ ՈՂԼԻ

ՍՏԱՆԻՆՅԱՆ ՋԻՄՆՅՔԸ

Ստալինյան ջրանցքի
Հրաշք ու համբավը ասեմ,
Լսեցե՛ք այս մեծ անցքի
Արդար ու իրավը ասեմ:

Իրավ ու ոգտակարը
Մտածեցին հնարը,
Գտան Ջանգուից հարը
Քցին բանդ ու նավը ասեմ:

Բանդ ու նավ քցին ցեմենտից,
Կալին քաղաքի կոնդից,
Եղպես անցավ վոյժ հանդից,
Ղռերով հարավը ասեմ:

Հարավից մինչ Գառնի գետ,
Գառնին ել առավ յուր հետ,
Ջանաքտուն չմնաց յետ,
Աղբաշի հանդովը ասեմ:

Հանդով մինչ Ագատավան,
Մեծ հրաշք ա կատվական
Բոլորը կեցան հավան,
Կապեցին փանդովը ասեմ:

Փանդով գործեցին ելը,
Դեղամի մեծ բունելը,
Բացելն ու աշխատելը,
Դցին յեռանդովը ասեմ:

Յեռանդով կպան գործին
Եփականտորներ փորձին,
Կրկնակի տվին բաժին,
Շաքար ու դանդովը ասեմ:

Ղանդով տվին մթերքը,
Բուժեցին ցավ ու վերքը,
Անցան դեպ արևելքը,
Հասան Գուրբանդովը ասեմ:

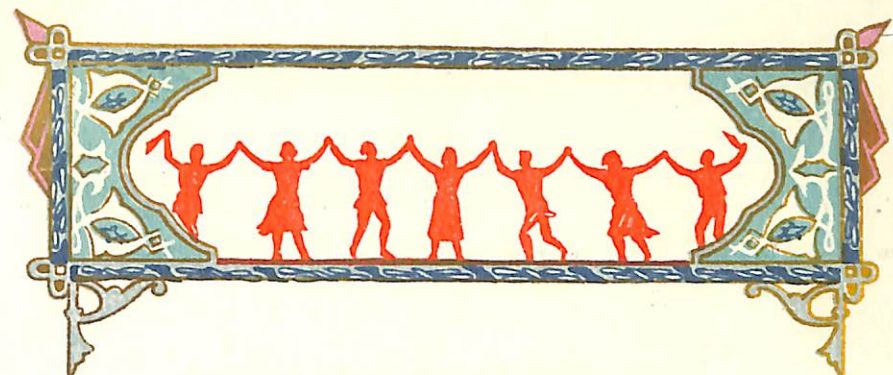
Գուրբանդովից հասան Վեդի,
Հանդիպեցին նոր գետի,
Յերեք գետ իրար հետի,
Դառան քանց մի ծովը ասեմ:

Ծով ջուրը դեպ Սարգարագ,
Կհասնի, շուտով, արագ,
Բանվորներ ֆաջարանակ,
Իրար ֆովե ֆով ասեմ:

Քովե ֆով բամբակի հող,
Կը ջրվի հեշտ ու հաջող,
Այս բոլորը կատարող,
Գործը Սավետովը ասեմ:

Սավետ աշխարհի յերգիչ,
Սանամ-ողլի Մկրտիչ,
ՍՏԱԼԻՆՆ Ե մեզ փրկիչ,
Արդար դիվանովը ասեմ:

ՍԱԶԱՆԴԱՐ ՈՇԱՆ

ՈՎ. ՅԵՂԱՎ.

Առլսոգները մաքրին հողը,
Իր գործին ա ծառայողը,
Մեզի հանգիստ կյանք բերողը
Ընկեր Ստալինը յեղավ:

Մեր գործն ա Կարմիր,
Պատրաստ ա ամեն ժամանակ,
Զար քշնամուն սուր ու դանակ,
Ընկեր Ստալինը յեղավ:

Կտրին Նիկոլի պագոնը,
Կոխին «տավարնի» վագոնը,
Տրին բալշեվու գակոնը,
Արողն Ստալինը յեղավ:

Մեռնեմ արդար որեմքին,
Մեզի հասցրուց ես կյանքին,
Տեսեմ հալալ աշխատանքին
Բերողն Ստալինը յեղավ:

ԱՇՈՒՂ ՀՈՌՈՍ

Ս Տ Ս Լ Ի Ն Ի Ն

(Դասակ)

Ռառ տանջանք մեզ արել էր հոգեհան,
Աղբառուքյան մեջը միշտ ելինք տկար.
Չունեյինք լծկան յեզ, չունեյինք կքան,
Դարի հացն ել սուղ եր, վոչ մի հույս չկար:

Ձմեռը ձյուն կգար, կհասներ գոտիկ,
Ման կգայինք անշուք ու վոտաբոբիկ,
Կաշխատեյինք մինչև տարին բոլորիկ,
Հարուստը կտաներ, վոչ մի հույս չկար:

Հարստի տղեն եր, վոր կերքար դարոց,
Կդառնար մեր ջանին, մեր սրտին նոր խոց.
Կգարկեր, կխալթեր ինչպես շահմար ոճ,
Խավար եր մեր որը, վոչ մի լույս չկար:

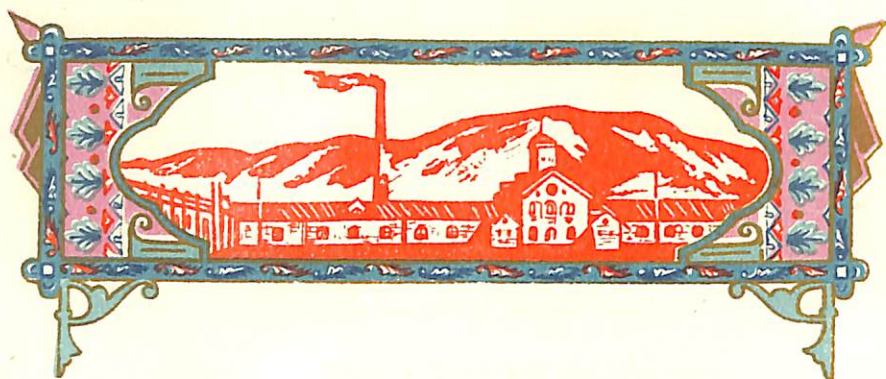
Բայց մեծ Ստալինը մեր բարեհամբավ,
Ծնվեց նա մեզ համար ու աշխարհ յեկավ,
Ձեն տվեց բանվորին, գեղացուն, ասավ՝
Կանցնեն սև որերը, չեն մնա յերկար:

Ասավ ու ձեռք տվեց անմահ Լենինին,
Կործանեց բուրժույին, փոխեց կարգը հին,
Խաղաղություն բերեց մեր խրնիքներին,
Տվեց ազատություն ու կյանք մեզ համար:

Շինեց ջրանցքները, բացեց ջրերը,
Լույսը բերեց, լուսավորեց տները,
Կատարեց Լենինի մեծ պատգամները,
Դարձավ ժողովրդի գթառատ մի հայր:

Հոռոմն եմ, հասակս՝ հիսուն տարեկան,
Անապատ յերկիրը դարձավ բուրաստան.
Ընկեր Ստալինը ապրի հավիտյան
Արևը շատ լինի, ումբրը յերկար:

ԱՇՈՒՂ ԿՆՅԱԶ

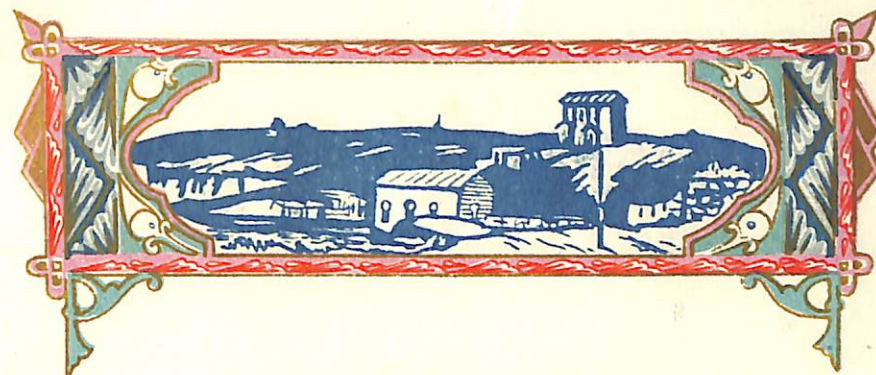
Կ Ե Յ Յ Ե Ս

(Ղուռա)

Հայր Լենինի ավանդները պահեցիր,
Կեցցես դու հանճարեղ ընկեր Ստալին,
Սև քշմամուն իրան բնում խեղդեցիր,
Կեցցես դու մեր հույս, ապավեն, Ստալին:

Տանջանքներով մեզ խավարից լույս հանեցիր
Բռնակալի նիրաններից ազատեցիր
Աշխատողին ազատություն պարգևեցիր
Կեցցես դու իմաստուն, մեծ հայր Ստալին:

Կնյազը հրնվում է, դու կաս պանծալի,
Կառուցիր սոցիալիզմ, դու անպարտելի,
Բարիքներով, հացով վողջ յերկիրդ է լի,
Կեցցես դու փառապանծ, հզոր Ստալին:

ԱՇՈՒՂ ՊԱՊԵ

Ս Ե Հ Ս Գ Թ Ե

(Գյուղալլամա)

Ստալինն է նստել Մոսկով,
Եսինչ լավ այամ է, տղերք.
Կգեկուցե անուշ խոսքով,
Գործերն այան է, տղերք:

Կչարդե խարդախ նամարդին,
Կսիրե ազնիվին, մառդին,
Մեզ հասցրեց ես լավ բախտին,
Աշխարհին բայան է, տղերք:

Մեծ է վորպես սարը ախտան,
Պապեն եմ, գովում եմ նրան.
Թե աշխարհով մեկ կովի գան,
Չեն հաղթի, անհաղթ է, տղերք:

ՄԱՅԱԿԱՆ ՔԱՄՐԱԶՅԱՆ

ՄԵՐ ՄԵՐ ՌԵՍՈՒՅԻՑ ԸՆԿԵՐ ՍՏԱԼԻՆԻՆ

Քն մեծ անվան չափի համար չափ չկա,
 Քն հանճարեղ մտքի համար չափ չկա,
 Քն մեծ հոգու պարզությամբ չափ չկա,
 Քն պողպատե կամփի համար չափ չկա:

Դու յեզակի մարդ ես մեր այս աշխարհում—
 Դարեր անցած, նոր ես ծնվել աշխարհում,
 Դու դարձել ես լուսո աստղը աշխարհում,
 Քն անունը միշտ կմնա աշխարհում:

Ճշմարտության նարտարապետ Ստալին,
 Յերջանկության հեղինակն ես Ստալին,
 Մեր վոդյ յերկրի հարազատն ես Ստալին:
 Յանկանում ենք քեզ յերկար կյանք, Ստալին:

ՄԱՅԱԿԱՆ ՔԱՄՐԱԶՅԱՆ

ՄԵՐ ԿՅԱՆՔՆ ՌԵՍՈՒՅԻՑ

Մեր կյանքն ուրախ մի ծաղկավետ գարուն է,
 Հագար գույնի ծաղիկներով նախշուն է,
 Անձեռագործ գորգեր փոված դաշտերում
 Վարդի քննուշ փնջերից ենք հոտոտում:

Մեր պարտեզում կան անթառամ ծաղիկներ,
 Աթլագ, դումաշ մանիշակի թերթիկներ,
 Պարտիզպանն է ես ամենփն կյանք տալիս,
 Յերգ ու տաղով գովք է անում ջրելիս:

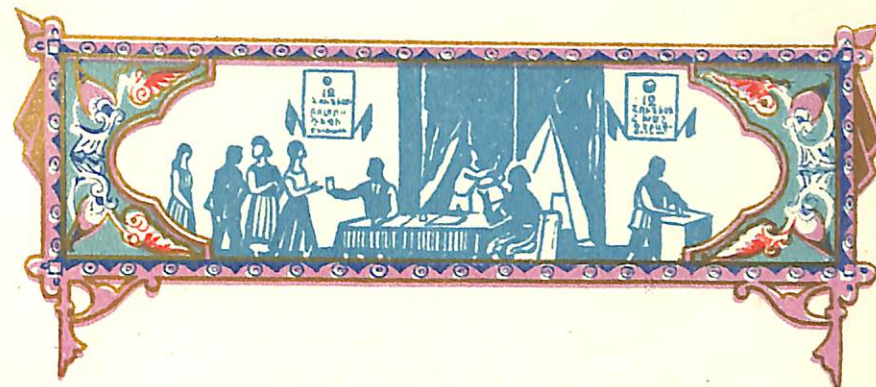
Նա հայրաքար խնամում է ամենփն,
 Փայփայում է ու գուրգուրում ամենփն,
 Մեր յերկնում արծիվներն են սավառնում,
 Այնտեղ նրանք ամրոցներ են կառուցում:

Վառ արևը շողշողում է վոսկեզոծ
 Մեր սրտերն էլ դարձրել է մի հնոց:
 Կյանքն է յեռում քաղաք ու գյուղ ավաններ,
 Զարդարված են մեր տներն ու փողոցներ:

Սեղանը լիք առատ ու նոխ տներում,
Ուրախ սրտով աշխատողն է վայելում:

Մեր նոր կյանքի հեղինակն էս մեծ ԼՆՆԻՆ,
Հարտաբապետ կառուցողն էս ՀՍՍՍԻՆ,
Հագար, հագար հարգանք պատիվ ձեր անվան,
Հագար, հագար զովք ու որհնանք ձեր անվան:

ՎԱՐԴԱՆ ՇԱՐԲԱՅԱՆ

ԻՄ ԶԱՅՆԸ ՄԵՐ ՍՏԱՆԻՆՆԵՐ

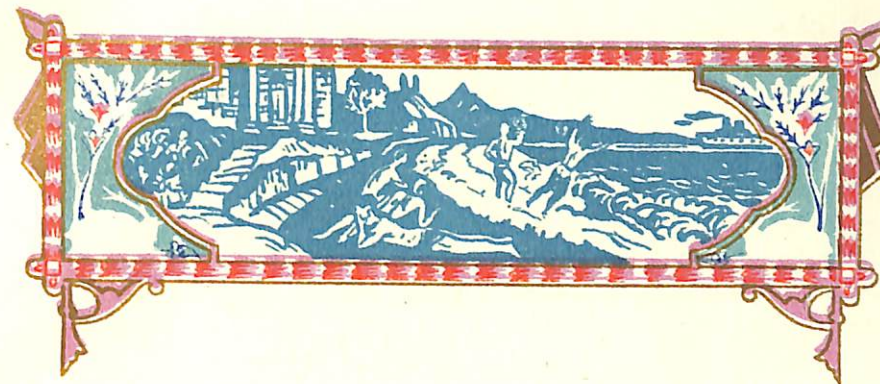
Զբնադազեղ այգիների
Մշտադալար ծաղիկներից,
Ու մայիսյան
Անուշահոտ քարմ վարդերից.
Կապելով վառ մի ծաղիկներն
Պարզում եմ քեզ ով իմաստուն:
Յեվ իմ անվարժ գրչովը այս,
Կոլխոզնիկի խոսքերով պարզ
Քեզ եմ յերգում ու ներբողում
Մեր յերջանիկ կյանքի բաղում:
Հայրենիքում մեր այս չբնադ
Ուր հնչում են միշտ յերգ ու տաղ,
Ուր վոր կյանքն է մի վառ գարուն,
Մեծ Ստալինին ո՞վ չի սիրում:

Կյանքն է պայծառ ու բախտավոր
 Կոլտոգնիկն է, ջան ունեւոր,
 Յեւ այդ կյանքում մեր խնդագին
 Ահեղ-ջահեղ մանուկ ու կին,
 Քեզ են յերգում այ իմաստուն,
 Վոր տվեցիր և կյանք, և տուն:
 Մեծ առաջնորդ մեր սիրելի,
 Կյանքը ուրախ ու շեն արիր,
 Կազմած յերկրում մի ընտանիք,
 Ազգերն են հաշտ ու յերջանիկ:
 Վողջ ազգերի մեծ հայրն ես դու,
 Ու յերջանիկ վողջ մարդկության
 Արեգակն ես ու կյանքն ես դու:
 Ժողովուրդը մեր կուռ ու մեծ,
 Սոցիալիզմի շենք կառուցեց,
 Թագավորին
 Ու հարուստին մահին տվեց,
 Մահին տվեց այդ իժերին,
 Այդ տմարդի նենգ ցեղերին,
 Ու հանձարով քո իմաստուն
 Կյանքը դարձավ—յերջանկություն:
 Յեւ որենք սահմանադիր,
 Վոր գրել ես մտքով ընտիր,
 Մտքով պայծառ
 Ու բառերով մարգարտաշար,
 Մեզ բոլորիս
 Աշխատանքն ու կյանք է տալիս:
 Ազգը ազգից դու չես ջոկում,

Վողջ ցեղերն ես սիրով կապում,
 Մի հորից են սերված կարծես,
 Համերաշխ են յեղբայր ինչպես:
 Յեւ ընտրում ենք այսոր հպարտ,
 Զավակներին մեր հարագատ
 Պատգամավոր—
 Մտքով պայծառ, կամքով պողպատ,
 Վոր պետության դեկը բռնեն,
 Ու քո նշած մարքով քայլեն
 Թշնամու դեմ,
 Միշտ ել զգաստ, արթուն լինեն:
 Յես իմ ձայնը քեզ եմ տալիս,
 Մեծ Ստալին, քեզ եմ տալիս,
 Ու ձայնիս հետ
 Թե հարկ յեղավ կյանքս եմ տալիս,
 Ահա ձայնս տալիս եմ քեզ,
 Վոր մեզ հավետ դեկավարես:
 Միլիոնավոր մեծ ու փոքրիկ,
 Պիոներ ու հոկտեմբերիկ,
 Վորոնք փոքր են
 Յեւ ընտրության փվե չունեն,
 Լի ցնծումով ծլում, ծաղկում
 Մանկական սեր ուրախ սրտում,
 Այդ փոքրերի կյանքն է պարտեզ,
 Վորոնք անչափ սիրում են քեզ:
 Ով, արեգակ շողում ես դու,
 Վողջ աշխարհում փայլում ես դու,
 Ամեն յերկրում

Գո դրոշն ե միշտ ծածանվում,
 Գո դրոշն ե կովի կոչում,
 Պրովետարին վողջ աշխարհում:
 Արդար կյանքի—
 Մեծ հանճարեղ մեր քանկագին:

Շ Ա Ն Բ Ա Ջ

Մ Տ Ա Լ Ի Շ

(Մուխամմազ)

Մուաջնորդ, քո անունիդ իմ ջանը մատաղ ես արել.
 Պայծառ լույսդ Կրեմլից վողջ աշխարհին շող ես արել,
 Ծագել ես արևի պես, շուրջդ չամչրաղ ես արել,
 Բոլորած լուսնյակի պես փռել, շամանդաղ ես արել,
 Խորհրդային յերկիրը ծաղկած վարդի թաղ ես արել,
 Անմահական բարիքով յեղեմական բաղ ես արել:

Վերացրիր մութ խավարը պայծառ արեգակի նման,
 Հառագեցիր մարդկության մի նոր լուսարձակի նման,
 Զի յեղել և չի լինի քո մեծ նպատակի նման,
 Սիրեցիր դասակարգ հարազատ զավակի նման:
 Թշնամիքդ յերկրուղից քաշված ավազակի նման,
 Հսկա կամֆի ուժով բոլորին ծիծաղ ես արել:

Յերգիչները քո մասին գիշեր ցերեկ խաղ են ասում,
Բայց փառապանծ գործերիդ մեկ մասն անջալ են ասում,
Խորհրդային աշխարհի քեփը ուրախ չաղ են ասում,
Քեզնով հզորացած յերկիրը խաղաղ են ասում,
Պայծառ համբավիդ մասին աշխարհով մեկ տաղ են ասում,
Քանի վոր մուր աշխարհին լույս տվել, շափաղ ես արել:

Անել եմ հողիդ վրա քանց խաղողի վազն անգին,
Գիտեմ, վոր կանցնի մոտդ իմ խնդիրն ու արդը, անգին,
Զի լռելու Շահինիս յերգ ու տաղի սազը անգին,
Քեզ տեսնեյի կատարվեր իմ միակ մուրազը անգին,
Աշխարհի գինը ունի ինձ քո մի հատ մազը անգին,
Գաղափարիդ փայլովը մեզ քաթախ ես արել:

ԱՇՈՒՂ ՆՈՐ ՇԱՎԻՂ
(70 տարեկան)

ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՂ ԲԱՆԱՍԱՆՆԵՐԻՅ

Յոթանասուն տարու մի ծերուկ մարդ եմ,
Մահը սարսափով փախչում է ինձնից,
Իմ զավակներով մահվան հաղթում եմ,
Ու ծերով նոր կյանքի բախսաններից:

Բայց յերբ մահը նորից ինձ մոտ գա,
Բաջ արծիվ ողաչու իմ վորդին կգա,
Յերկնքի արևի ու ծից դեղ կտա,
— Ողային լույսերի բախսաններից:

Թե չոգնի դա յեկ, մահը համառի,

Կկանչեմ իմաստուն հանգափոր վորդուս,
Թանկագին մայր հողից կտա ուժ ու հույս,
Կբերի ինձ վրա վառ շամանադալույս,
— Հանգային նյութերի բախսաններից:

Թե չոգնի դա յեղ, մահը համառի,

Իմանա ծովերի վարդիս կապիտան,
Ջրերի ուժերի ծոցից մաքրությամբ,
Զորություն կրերի և կյանք փրկությամբ,
— Ծովային զորութեան բախսաններից:

Թե չոգնի դա յեղ, մահը համառի,

Լուսավոր, գիտնական վարդիս հնարող,
Կենարար գորություն ստեղծագործող,
Վառ կհասցնի կենդանացնող,
— անմահ լույսերի բախսաններից:

Թե չբավականացա աշխան ուժերից,
Ողային լույսերից, հանքի իմաստից,
Ծովային նյութերից, գիտություններից,
Կլանդրեմ անմահության բախսաններից:

Վեր կառնեմ հեռախօսը, կզանգահարեմ,
Սշխարհի սիրտ՝ Կրեմլ—Մոսկվա կլսեսեմ,
Մարդկության արևին կհայտնեմ, կլսեղբեմ,
Կյանք կտա բյուրավոր բախսաններից:

Ահա քե ինչ բանով ջահելացած եմ,
Կյանքս առողջ, առույգ յերիտասարդ եմ,
Մահը քե մոտ յեկավ, յերգով կհաղթեմ,
Իրոք բարմացել եմ բախսաններից:

Թե մոտ գա քշնամին իմ հայրենիքին,
Քաջաբար կջարդենք ներս խուժողներին,
Պաշտպան կդառնանք սրբազան հողին,
Վոր բախսան և մարդկության սրտին:

Շավիղիս, ուժ տվող և հոգի շնչող,
Կրեմլից Ստալին արևն և ծագող,
Խեղճներին գթացող, յերջանկացնող,
Իմ ամենակարող բախսաններից:

1938 թ.

Լենինական

Ս Տ Ա. Լ. Ի. Ն. Ե

Ինչպես ջինջ յերկնից պայծառ արև,
Տափացնում ես, ու լույս տալիս, Ստալին,
Բանվորին, գյուղացուն, աշխատավորին,
Ազատության լույս ես տալիս, Ստալին:

Կյանքումդ տեսել ես շատ ախար ու բանտ,
Խելիդ անտակ ծով ե ու կամեդ պողպատ,
Քեզանով հպարտ եմ բազում ազգ ու մարդ,
Յերջանկություն, կյանք ես տալիս, Ստալին:

Ուսումդ առել ես Մարքսից—Լենինից,
Հշմարտությունքամբ տանում ես բաշխիկյան գիծ,
Լենինի մոտ շատ ես հարգվել ամենից,
Կոմկուսի ղեկավար, ընկեր Ստալին:

Պատվով կատարեցիր պատգամը մեծի,
Տվեցիր քո յերկրին շատ յերկաթե ձի,
Վարձան խռպան հող կար դրվեցին գործի
Կոլեկտիվ նոր կյանքի վարպետ—Ստալին:

Յես, Վարդանս, յերգում եմ այս տողերը,
Սրտիցս դուրս չի գա քո այդ վառ սերը,
Դու մեր հոգատարն ես, հարազատ հերը,
Ծնողից ել քանզի ես, ընկեր Ստալին:

Ս Տ Ա. Լ. Ի. Ն

Սաղ աշխարհում հռչակվել ա անունդ,
Դու բանվորի, գյուղացու հեր, Ստալին:
Մեր քրտինքը, միշտ խաներն էյին լափում,
Հիմա մեր դատածին եմք տեր, Ստալին:

Մեծ Լենինի պատգամներն են քո սրտում,
Քո անունից քշնամին ե զարգանդում,
Աջ—«ձախերին» գործում ես միշտ անդունդ,
Դու բարի հայր յերկրին մեր, Ստալին:

Քեզ կհիշենք քանի աշխարհում կանք սաղ
Քո որեմքն ե կուլակների սրտին դաղ,
Մեր աշխարհը դու դարձրիր գյուլի բաղ,
Անուշ հոտով վարդ ծաղիկներ, Ստալին:

Այս խաղն անուշ սիրով քեզ եմ նվիրում,
Դու վոր տվիր մեր աշխարհին կյանք սիրուն,
Ավագը միշտ քեզ կը հիշե աշխարհում,
Մեր բուրիս բարի ընկեր Ստալին:

ԿԱՐԱՊԵՏ

Ս Տ Ա Լ Ի Ն

Մ ուք աշխարհը ազատեցիր խավարից,
 Խալիսի հզոր դու ոգնական Ստալին,
 Աշխարհ աշխարհ տարածվեց քո լույսը,
 Խեղճի, չփափորի պաշտպան Ստալին:

Վողջ աշխարհի մեջ դու ունես համբավ
 Բանվոր դասակարգի սիրելին իրավ,
 Վերացրիր աշխարհից կռիվ, սով ու ցավ,
 Խորհուրդդ նիշտ ու իսկական, Ստալին:

Դու մի անմահական ջուր ես կենդանի,
 Դու ուսմունքդ դեպ կունունի՞ս կտանի,
 Դործող, կարգադրող ամենայն բանի,
 Կեցցես, ապրես միշտ հավիտյան, Ստալին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմողի կողմից	
ԱՇՈՒՂ ԳՐԻԳՈՐ	
1. Ջան Ստալին	9
2. Իսկական պողպատ ես	11
ԱՇՈՒՂ ԱՇԽՈՒՅԺ	
1. Ստալինյան դարուն	12
2. Հայր Ստալին	15
3. Ժողովրդի բարենեւը հայր Ստալինին	17
4. Ստալինը կոլխոզ դաշտերում	20
5. Ստալինը և ժողովուրդը	22
6. Ստալին	26
ԱՇՈՒՂ ՇԵՐԱՄ	
1. Լենինը և Ստալինը	28
2. Քսան տարիդ	29
3. Ստալին	30
4. Առաջնորդ	31
5. Հեյ Ստալին, վեհ Ստալին	32
6. Առաջ խավար եր	34
7. Ստալինի պատկերի առջև	35
ԱՇՈՒՂ ԱԹԱ	
1. Խորհրդային հիմք Ստալին	36
2. Դու մեր յերկրի լույս Ստալին	39
3. Ունենք մենք	40
ԱՇՈՒՂ ՎԵՐԴԻ	
1. Վողջույն առաջնորդին	41
2. Ստալինի ասածը	43
3. Ստալինի կռիվը	45
4. Տեսա	63
ԱՇՈՒՂ ՌԱՍԻ	
1. Ստալին	68
ԱՇՈՒՂ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	
1. Ով ժողովուրդ	70
2. Նկարդ տեսա	71
ԱՇՈՒՂ ԽԱՅԱԹ	
1. Ստալին	72
2. Հայր Ստալին	75

ԱՇՈՒՂ ԽԱՅԱՅԻ	
1. Ծագեցիր աշխարհին	77
2. Առաջնորդ	78
ԱՇՈՒՂ ՀՐԿԵԶ	
1. Ստալին	79
ԱՇՈՒՂ ՆՈՐ ՍՈՒԱԿ	
1. Հոկտեմբերյան	81
2. Ստալին	83
ՀԱՋՅԱՆ	
1. Ընկեր Ստալինին	84
2. Գուժը հայրական Ստալին	86
ՇԱՅԱՂԱԹ	
1. Մի սլարժենա արեգակ	88
2. Ամբողջ աշխարհում	89
3. Ստալին	90
ՅԵՍԱՅԱՆ	
1. Մեր հայր Ստալինին	92
2. Դուք ստալինյան	94
ՎՈՐՍՈՐԴ	
1. Անդուդական մարդասեր	96
2. Ստալին	97
3. Կուղեմ տեսնել արևը հոգույս	98
ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ	
1. Թանկադին անունդ	100
ԱՇՈՒՂ ԲԱՅԱՆ	
1. Տեսանք ընկեր Ստալինին	101
ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՀԱԿՅԱՆ	
1. Դուկի քեզ արժան ե	102
ԱՇՈՒՂ ՀՅՈՒՐԻ	
1. Պողոտա եմ արդը	103
ԱՇՈՒՂ ՍԱԴԱՅԻ	
1. Առաջնորդին	104
ԱՇՈՒՂ Հ. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ	
1. Աղբի ընկեր Ստալինը	105
ԱՇՈՒՂ ԿԱՄՍԱՐՅԱՆ	
1. Մեծ Ստալինին	106
ԱՌԱՔԵԼ	
1. Բարե երեք	108

ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

1. Դո շնորհիվ 110

ՊԱՐԿԵՇՏ

1. Ով հիասքանչ 111
2. Ստալին 113
3. Ստալինյան սահմանադրութ յուն 114

ԱՇՈՒՂ ԾԵՐՈՒԿ

1. Տասնութեկ յեղբայր ենք 115
2. Մեծ Ստալինին 117

ՅԵՐԱՄ

1. Համբալտ 118

ՍԱՆԱՄ-ՈՂԼԻ

1. Ստալինյան ջրանցքը 120

ՍԱԶԱՆԴԱՐ ՈՀԱՆ

1. Ով յեղալ 123

ԱՇՈՒՂ ՀՈՌՈՄ

1. Ստալինին 124

ԱՇՈՒՂ ԿՆՅԱԶ

1. Կեցցես 126

ԱՇՈՒՂ ՊԱՊԵ

1. Ահապի ե 127

ՄՆ. ԹԱՄՐԱԶՅԱՆ

1. Մեր մեծ ուսուցիչ 128
2. Մեր կյանքն ուրախ 129

Վ. ՇԱՐԲԱԹՅԱՆ

1. Իմ ձայնը մեծ Ստալինին 131

ՇԱՀԲԱԶ

1. Ստալին 135

ԱՇՈՒՂ ՆՈՐ-ՇԱՎԻՂ

1. Ամենակարող բալասաններէց 137

ՎԱՐԴԱՆ

1. Ստալինին 140

ԱՎԱԳ

1. Ստալին 141

ԿՅՐԱՊԵՏ

1. Ստալին 142

Կազմեց յեւ խմբագրեց պրոֆեսոր
ՀԱՎԻԹ ՄԵԼԻԻՅԱՆ

Ընկեր Ստալինի նկարը (գորգածնով),
յեւ կազմեց նկարիչ

ՍՏԵՓԱՆ ԱԼԹՈՒՆՅԱՆ

Գլխագարդերը յեւ վերջնագարդերը
նկարիչ

ՍԱԻԿՈ ԱԼԵԽԱՆՅԱՆ

Փորագրը յեւ տիտղոսաթերթերը
ՏԱՐԱԳՐԱՍ

Վիճագրական նկարիչ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՆ ՄԵԼԻԻՅԱՆ

Տեխ-խմբագիր՝
Ստ. Ալթոնյան
Սրբագրիչ՝ Բ. Ղուկասյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ՝ Գաբազ

Դրամ. լիազորվ.-1209. Հրատ. 4749
Պատվեր № 752. Տիրաժ 3000.
Հանձնված է արտ. 29/IX 1938 թ.
Ստորագրված է արտ. 5/XII
1939 թ.

Պետհրատի I տպարան. Յերևան,
Լենինի փող. № 65.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0365711

55878